

بررسی تاثیر پذیرش IFRS بر مدیریت ریسک و کیفیت افشا

دکتر مهدی زینالی

استادیار گروه حسابداری، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران. (نویسنده مسئول).

mehdizeynali@yahoo.com

فرخ وحدتی

دانشجوی دکتری حسابداری، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

hesabras1970@yahoo.com

مهرانگیز صفری آقبلاغ

دانشجوی دکتری حسابداری، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

ilgarhesab@gmail.com

دکتر حمیده فیضی

دکترای حسابداری، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

seyfi-123@hotmail.com

چکیده

استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی IFRS به عنوان یک استاندارد با کیفیت بالا ممکن است به دلایل متعدد به هدف اعلام شده خود مبنی بر تهیه گزارشهای مالی با کیفیت بالا که نیازهای سهامداران را برآورده می کند، نرسد. نیاز به شفافیت مشوق ها عامل مهمی است که برای کنترل اثرات بازار سرمایه با استفاده از IFRS مورد استفاده قرار می گیرد و اجماع روشنی در جامعه بین المللی وجود دارد که شفافیت بیشتری مورد نیاز سازمان ها است، بنابراین تلاش برای تقویت سیستم مالی بین المللی فراتر از بهبود شفافیت است. لذا هدف اصلی تحقیق حاضر بررسی تاثیر IFRS بر مدیریت ریسک و کیفیت افشا می باشد. تحقیق حاضر از نوع تحقیقات کاربردی و از حیث روش از نوع تحقیقات توصیفی همبستگی می باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر را کلیه بانکها، شرکتهای بیمه و سرمایه گذاری در دوره زمانی ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۹ تشکیل می دهند. که تعداد ۶۳ شرکت به روش حذف سیستماتیک به عنوان نمونه نهایی انتخاب شدند. برای آزمون فرضیه ها از رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شد. نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون نشان داد پیاده سازی IFRS بر مدیریت ریسک و کیفیت افشا تاثیر می گذارد به این شکل که در بانکهای مورد مطالعه ریسک شرکت کاهش یافته و کیفیت افشا افزایش پیدا می کند.

واژگان کلیدی: پیاده سازی IFRS، مدیریت ریسک، کیفیت افشا، بانکها و شرکتهای بیمه.

مقدمه

سرمایه گذاران بالقوه و دیگر ذینفعان بازار به اطلاعاتی دقیق و شفاف نیاز دارند تا بتوانند تصمیماتی آگاهانه بگیرند اکنون این بحث مطرح شده است که مجموعه ای از استانداردهای حسابداری که بطور گسترده پذیرفته شده باشد احتمالاً قابلیت مقایسه گزارش های مالی تهیه شده در کشورهای مختلف را افزایش خواهد داد (سالک و قاضوی، ۱۳۹۸). استانداردهای حسابداری مجموعه ای از اصول و دستورالعمل ها هستند که شرکت ها باید در تهیه و انتشار دوره ای اطلاعات مالی خود از آنها پیروی کنند. استانداردهای حسابداری راهی ثابت برای ارائه عملکرد پولی شرکت ارائه می دهد. واحدهای فهرست شده از نظر قانونی ملزم به تهیه و انتشار اطلاعات مالی خود بر اساس مجموعه ای از استانداردهای حسابداری هستند. لذا تلاش برای ارتباط ارزشی اطلاعات مالی که در قیمت سهام منتقل شده است به ترازنامه و صورت سود و زیان گزارش شده مربوط می شود. ارتباط بین اطلاعات خاص شرکت و قیمت سهم باید افزایش

یابد و در نتیجه ارزش اطلاعات حسابداری پس از پذیرش بعد از IFRS افزایش یابد (یاساس و پرارا، ۲۰۱۹). ارائه اطلاعات با کیفیت در گزارشات مالی منتشر شده یکی از موارد مهم است که بر تصمیمات ارائه دهندگان سرمایه و سایر ذینفعان شرکت تأثیر مثبت می‌گذارد و سپس کیفیت تصمیمات برای تخصیص منابع موجود را افزایش می‌دهد (ابراهیم^۲، ۲۰۲۱). هیئت‌های استاندارد بین‌المللی حسابداری IASB عمدتاً بر نیازهای شرکت‌کنندگان در بازار سرمایه تمرکز کرده است، جایی که سرمایه‌گذاران اغلب از نظر اطلاعات و صورت‌های مالی مورد توجه قرار می‌گیرند، زیرا قادر نیستند به طور صریح از شرکت‌ها اطلاعات درخواست کنند. کیفیت اطلاعات مالی را می‌توان با استفاده از تکنیک‌های مختلف یا ترکیبی از استراتژی‌های مختلف اندازه‌گیری کرد. از این رو، کیفیت اطلاعات مالی را می‌توان از طریق محتویات صورت وضعیت مالی شرکت، تغییرات در ارزش حقوق صاحبان سهام و صورت سود زیان جامع اندازه‌گیری کرد (هیل^۳ و همکاران، ۲۰۲۰). بنابراین از زمان انتشار استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، عواقب اقتصادی و اثر پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر کیفیت اطلاعات حسابداری، موضوع بحث‌برانگیز محافل حرفه‌ای و دانشگاهی بوده است و تحلیل‌های متفاوتی از آن ارائه شده است (اعتمادی و همکاران، ۱۳۹۶). در تصمیم‌گیریهای سرمایه‌گذاری مناسب، گزارشهای مالی شرکتها به دنبال اطلاع سرمایه‌گذاران از جریانهای نقدی برنامه ریزی شده شرکت است. گزارش مالی اطلاعاتی برای کمک به سرمایه‌گذاران در تعیین زمان، میزان و عدم قطعیت دریافت‌های نقدی احتمالی ارائه می‌دهد. چندین نظریه برای اندازه‌گیری پذیرش و انطباق IFRS از کشورهای مختلف استفاده می‌شود. این شامل: نظریه مشروعیت، نظریه اقتصادی؛ نظریه ذینفعان، نظریه انتشار (الهالی^۴ و همکاران، ۲۰۲۰). سرانجام، تصویب و پذیرش IFRS می‌تواند به ذینفعان علامت دهد و به طور مداوم حمایت سرمایه‌گذاران را ارتقا دهد و اعتماد آنها را در مورد اعتبار و به موقع بودن گزارش‌های مالی افزایش دهد (وادیسانگو^۵ و همکاران، ۲۰۲۰). لذا نیاز به یک چارچوب مفهومی، شامل ویژگی‌های کیفی اطلاعات حسابداری، برای تهیه گزارش‌های با کیفیت حسابداری، ضروری است تا مقایسه‌پذیری در سطح بین‌المللی را برای ذینفعان اصلی خود، یعنی سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان، تضمین کند (رحمانی و همکاران، ۱۳۹۹). با رشد رقابت میان سازمان‌ها و شرکت‌های امروزی و تهدیدات و فرصت‌هایی که گریبان‌گیر تمامی آنها در سطوح مختلف داخلی و بین‌المللی می‌باشد، مفهوم ریسک اهمیت بسیار زیادی پیدا کرده است. تهدیدات یاد شده می‌تواند به حدی باشد که شرکت‌ها را باشکست مواجه نماید. از اینرو مدیران برای رشد و بقا باید به فکر راه‌هایی برای کاهش ریسک‌های نامطلوب باشند. مدیریت ریسک بنگاه‌های سیستماتیک، از ریسک‌های موجود در یک صنعت و بنگاه تجاری حداکثر فرصت را ایجاد می‌نماید. سطح ریسک شرکت بر دقت پیش‌بینی عملکرد آینده و همچنین کیفیت تصمیم‌گیری تأثیر می‌گذارد. در حالی که مدیریت ریسک سازمانی می‌تواند چنین سطوح ریسک را شناسایی، اندازه‌گیری و کنترل کند، ولی نتایج اجرای عملیاتی آن در عمل بسیار دشوار است (وانگ^۶ و همکاران، ۲۰۱۸). این گونه استدلال می‌شود که مدیران قبل از اجرای سیاست‌های مالی، درآمد را به سمت بالا سوق می‌دهند و سرمایه‌گذاران خارجی به اشتباه اعتقاد دارند که شرکت عملکرد بهتر داشته است. هنگامی که سیاست‌های تأمین مالی در جایگاه خود قرار دارد، عملکرد شرکت ممکن است به علت مدیریت سود، بدتر شود و سرمایه‌گذاران مجبور شوند ارزش واقعی شرکت را دوباره ارزیابی کنند. این اثر در نهایت منجر به بازده منفی سرمایه‌گذاری می‌شود (پوراحمدی و فرساد امان الهی، ۱۴۰۰). از طرفی در واقع هدف افشای اطلاعات، کاهش فاصله انتظارات میان سرمایه‌گذاران است، یعنی کاهش مزایای ناشی از

¹ Yasas & Perera

² Ibrahim

³ Hlel

⁴ El-Helay

⁵ Wadesango

⁶ Hisham

مزیت اطلاعاتی سرمایه‌گذاران که در نتیجه باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی در بازار می‌شود. عدم تقارن اطلاعاتی هزینه مبادلات را افزایش می‌دهد و بر نقدشوندگی سهام تأثیر منفی دارد. در مقابل افزایش سطح افشا با کاهش هزینه‌های مبادلات، و بهبود نقدشوندگی، موجب می‌شود سهام با قیمت منصفانه مبادله شود. کیفیت افشای بالا، می‌تواند عدم تقارن اطلاعاتی و مساله گزینش نامناسب را کاهش و نقدشوندگی را افزایش دهد. این اثر دارای دو بخش است. اولاً، وجود اطلاعات بیشتر در اختیار عموم، دست یابی مبادله‌گران به اطلاعات محرمانه را مشکل‌تر و هزینه‌برتر می‌سازد. در نتیجه احتمال کمتری وجود دارد که سرمایه‌گذاران دارای اطلاعات خصوصی شوند و این امر احتمال مبادله با یک سرمایه‌گذار با مزیت اطلاعاتی را کاهش می‌دهد. ثانیاً، کیفیت افشای بالاتر، عدم قطعیت راجع به ارزش شرکت را کاهش می‌دهد که آن نیز به نوبه خود، مزیت اطلاعاتی بالقوه یک سرمایه‌گذار آگاه را کاهش می‌دهد. هر دو پیامد، میزان حمایت سرمایه‌گذاران ناآگاه و مصونیت در برابر قیمت را کاهش می‌دهد و بدین ترتیب نقد شونده‌گی بازار افزایش می‌یابد (هشام^۱، ۲۰۱۵). کاهش هزینه سرمایه، از جمله منافع حاصل از کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین سرمایه‌گذاران می‌باشد. از دو طریق می‌توان ادعا نمود که افشای بیشتر اطلاعات یا کاهش عدم تقارن اطلاعاتی با تحمل هزینه سرمایه کمتر در ارتباط است: اول: افشای بیشتر اطلاعات، نقدشوندگی سهام در بازار را افزایش می‌دهد و بدین وسیله هزینه سرمایه را از طریق کاهش هزینه انجام معامله یا افزایش تقاضای برای اوراق بهادار شرکت، کاهش می‌دهد. دوم: افشای بیشتر، ریسک برآورد شده سرمایه‌گذار از بازده دارایی و توزیع سود پرداختی را کاهش می‌دهد. زیرا سرمایه‌گذاران بر اساس میزان اطلاعات دریافتی در مورد شرکت، میزان بازدهی اوراق بهادار را تخمین می‌زنند (چن^۲ و همکاران، ۲۰۱۵). بنابراین ادعا می‌شود که کیفیت افشای عمومی اطلاعات به صورت معکوسی به عدم تقارن اطلاعاتی مرتبط می‌شود، زیرا: اولاً، اگر چه کیفیت افشا با میزان مطلق مبادلات آگاهانه و غیرآگاهانه به صورت مثبت مرتبط است، ولی با میزان نسبی مبادلات آگاهانه به صورت معکوس مرتبط است. ثانیاً، کیفیت افشا با فراوانی معاملات انجام شده بر اساس اطلاعات خصوصی توسط سرمایه‌گذاران آگاه، به صورت معکوس مرتبط می‌شود (ستایش و همکاران، ۱۳۹۰). بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که، کیفیت افشا به طور منفی با فراوانی اطلاعات خصوصی مرتبط می‌شود. زمانی که کیفیت افشا بالا است، بازده‌های جاری سهام، اطلاعات بیشتری در ارتباط با سودهای آتی نشان می‌دهد. در واقع این نتایج بیانگر این است که هرچه به سمت آینده می‌رویم، افشاهای آگاهانه‌تر مجموعه کلی اطلاعات در مورد سودهایی را که می‌توان در مورد یک شرکت کشف کرد، را کاهش می‌دهد. از آنجا که اطلاعات در دسترس کمتری برای کشف وجود دارد، علاوه بر کاهش انگیزه‌های جستجوی اطلاعات، انتظار می‌رود فراوانی اطلاعات خصوصی با کیفیت افشا کاهش یابد بحث بالا نشان می‌دهد که کیفیت افشا به طور منفی با عدم تقارن اطلاعاتی مرتبط است، زیرا با میزان مبادله آگاهانه و ناآگاهانه ارتباط مثبتی دارد، ولی با میزان نسبی مبادله آگاهانه ارتباط منفی دارد و با فراوانی کشف اطلاعات خصوصی توسط سرمایه‌گذاران آگاه و مبادله بر اساس آن ارتباط منفی دارد (کردستانی و همکاران، ۱۳۹۸). بنابراین تغییر در مجموعه کاملی از استانداردهای حسابداری یک فرایند طولانی و پرهزینه برای یک شرکت است. این نه تنها زمان و منابع اقتصادی را مصرف می‌کند، بلکه به معنای از دست دادن قابلیت مقایسه با سال‌های گذشته است. تصویب استانداردهای جدید به طور مستقیم بر متغیرهای عملیاتی تأثیر نمی‌گذارد، بلکه تنها به عنوان یک مزیت برای استفاده کنندگان از صورت‌های مالی در نظر گرفته می‌شود، با توجه به پیچیدگی‌های اقتصادی، سیاسی، حقوقی و نهادی که در ایجاد تغییرات واقعی دخیل است، نسبت به ایجاد تغییرات ناگهانی در سیستم‌های گزارش و افشا، تردید دارد. تصویب IFRS ممکن است منجر به افزایش ارتباط ارزش یک متغیر و اثر متضاد متغیر دیگر شود (فلوریکا^۳، ۲۰۲۱). استانداردهای

¹ Hesham

² Chen

³ Florencia

پذیرفته شده بین المللی با توجه به شفافیت، به شرکت کنندگان در بازار اجازه می دهد تا شیوه های افشای اطلاعات را با معیارهای توافق شده رویه خوب مقایسه کنند بنابراین، مدیریت بدون مشوق های با کیفیت بالا، پذیرش IFRS را به عنوان وسیله ای برای علامت دهی غلط گزارش با کیفیت بالا، جذاب می داند. سرمایه گذاری انجام شده توسط سرمایه گذار از گزارش مالی به عنوان معیار تجزیه و تحلیل و ارزیابی فعالیت های عملیاتی و مالی شرکت استفاده می کند. اطلاعات موجود به صورت اعداد است و بنابراین به عنوان داده های ثانویه شناخته می شود. بنابراین، از آن به عنوان اطلاعات حسابداری یاد می شود. فعالیتهای عملیاتی، وضعیت مالی و جریانهای نقدی یک شرکت در یک گزارش مالی ارائه شده است که اطلاعات حسابداری را ارائه می دهد. تجزیه و تحلیل می تواند در صورتی انجام شود که اطلاعات حسابداری ارائه شده در گزارش مالی اندازه گیری دقیقی در تعیین قیمت سهام به عنوان یکی از ارزیابی های شرکت باشد (سان^۱ و همکاران، ۲۰۲۱). مشکلات ناشی از مغایرت در گزارش های مالی مورد استفاده در بسیاری از کشورهای مختلف، موجب شده تلاش برای هماهنگی جهانی استانداردها و رویه های گزارشگری مالی عموماً به عنوان مصلحت و کاربردی شناخته شود. استانداردهای حسابداری IFRS کیفیت اطلاعات مالی را بهبود می بخشد و یکنواختی استاندارد را در بین کشورهای پذیرفته شده جهان افزایش می دهد (لطیف^۲ و همکاران، ۲۰۲۱). بنابراین، شرکتی که از انگیزه هایی برای اتخاذ استانداردهای با کیفیت بالا برخوردارند، اطلاعات حسابداری با کیفیت بالاتری نسبت به شرکتی که چنین انگیزه ای ندارند به دست خواهند آورد. کلینسوخون^۳ (۲۰۱۶) دریافت که شفافیت اطلاعات حسابداری بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر مثبت دارد. دو رویکرد بر اساس IFRS وجود دارد که عبارتند از: حسابداری ارزش منصفانه و مبتنی بر اصل بهای تمام شده. این دو رویکرد عملکرد یک استاندارد حسابداری را که باید برآورده شود توضیح می دهد. با استفاده از IFRS، کیفیت اطلاعات بهتر خواهد بود و ارتباط ارزش افزایشی آن را می توان با پذیرش IFRS به دست آورد (بین^۴ و همکاران، ۲۰۲۱). کریستنسن^۵ و همکاران (۲۰۱۵) عوامل تعیین کننده تغییرات کیفیت حسابداری را مورد بررسی قرار داد و نشان داد هیچ شواهدی مبنی بر بهبود کیفیت حسابداری برای شرکت هایی که مجبور به پذیرش IFRS هستند، وجود ندارد. تصویب داوطلبانه IFRS با کاهش مدیریت سود و شناسایی به موقع زیان همراه است. مطالعه آگی منساه^۶ (۲۰۱۳) نشان داد که اجرای IFRS به طور کلی کیفیت افشای حسابداری را تقویت می کند. تصویب IFRS همچنین امکان دستکاری اعداد حسابداری را نیز فراهم می کند. به عبارت دیگر، IFRS مدیران را تشویق می کند تا از قضاوت حرفه ای استفاده کنند، که باعث کاهش مقایسه، شفافیت، ارتباط و قابلیت اطمینان اطلاعات مالی می شود و از این رو بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر منفی می گذارد. کارگین^۷ (۲۰۱۳) نشان داد که ارتباط ارزش اطلاعات حسابداری در طول دوره پس از پذیرش با در نظر گرفتن ارزش دفتری بهبود یافته است، اومرن و ایناگ^۸ (۲۰۱۵) نشان می دهد، سود هر سهم در طول دوره پس از IFRS افزایش داشت، هائو^۹ و همکاران (۲۰۱۹) و همچنین کی و کیم^{۱۰} (۲۰۲۰) نشان داد شرکتی که تحت IFRS فعالیت می کنند هنوز درگیر شیوه های مدیریت سود هستند، اگرچه، میزان اعمال مدیریت سود با تصویب IFRS کاهش می یابد. لذا مدیران ممکن است از انعطاف پذیری و اختیار در استانداردهای مبتنی بر اصول برای منافع خود استفاده کنند و با انتخاب یک روش حسابداری که رویداد اساسی اقتصادی

¹ Sun

² Lateef

³ Klinsukhon

⁴ Bin

⁵ Christensen

⁶ Agyei-Mensah

⁷ Kargin

⁸ Umoren & Enang

⁹ Hao

¹⁰ Key & Kim

را منعکس نمی کند، درآمد خود را دستکاری کنند (سینم^۱، ۲۰۲۱). وجود اطلاعات مالی شفاف و قابل مقایسه، یکی از ارکان مهم پاسخگویی و تصمیم گیری های آگاهانه بوده و در رشد و توسعه اقتصادی اثرگذار است. طبیعی است که اطلاعات مالی با کیفیت مطلوب، در تصمیم گیری ها و تخصیص بهینه منابع و کارایی بازار اثر مثبت دارد که خود رشد، توسعه و رفاه اجتماعی را به دنبال دارد. باتوجه به تحولاتی که در جهان امروز رخ داده است، خصوصاً در کشورهای در حال توسعه که با تهدیدات عدیده ای روبه رو می باشند، این کشورها، جهت حل مشکلات اقتصادی خود نیازمند راهکارهای مناسب جهت استفاده بهتر از امکانات و ثروت های خدادادی خود می باشند (گودرزی و بابازاده، ۱۳۹۴). این در حالی است که از زمانیکه برای اولین بار، اصول و استانداردهای حسابداری تعریف و بر سر آن ها توافق شد سال های بسیاری می گذرد و در طی این سال ها با وقوع برخی رویدادها، چهره برخی از مفاهیم و استانداردهای حسابداری تغییر کرده به نحوی که برخی مفاهیم پررنگ تر و برخی مفاهیم به حاشیه رانده شده است (همتی و نادری، ۱۳۹۱). در این راستا یکی از راهکارهای مهم، نگرش و رویکرد عمیق تر حسابداران و حسابرسان به استانداردهای حسابداری و آثار احتمالی آن بر کیفیت اطلاعات حسابداری می باشد. باتوجه به توضیحات ارائه شده درباره ابعاد گوناگون نگاه توسط حسابداران و حسابرسان، انتظار بر این است که افزایش رویکرد عمیق (اصول گرا) حسابداران و حسابرسان، افزایش کیفیت حسابداری را بهبود می بخشد که ترجیح رویکرد مبتنی بر اصول می تواند نمادی برای آن باشد. افراد با مطالعات متعددی تاکنون تلاش کرده اند تا با رویکردهایی متفاوت، ضمن ارائه تعاریفی از کیفیت اطلاعاتی حسابداری و گزارشگری مالی، عوامل موثر بر آن را شناسایی نمایند. این تلاش ها بیشتر بر پایه ابعاد کمی و با رویکرد مبتنی بر اطلاعات ارائه شده در صورت های مالی و گزارش های مربوطه شکل گرفته اند و کمتر تلاش شده است که ویژگی های شخصی، فکری و نوع رویکرد افراد موثر بر کیفیت تدوین اطلاعات مورد توجه قرار گیرد. این در حالی است که بنابر ادبیات موجود، ویژگی های فردی و شخصیتی افراد سهم قابل توجهی در کیفیت اطلاعات تهیه شده خواهد داشت (حساس یگانه و همکاران، ۱۳۹۴) و به این ترتیب، بخش قابل توجهی از عوامل موثر بر کیفیت اطلاعات حسابداری ناشناخته باقی مانده اند. در کشور ایران در سال های اخیر، مجوز به کارگیری استانداردهای مذکور برای شرکت ها و نهادهای مالی ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار و شرکت های فرعی و وابسته آنها صادر شده است. همچنین، از سال ۱۳۹۵ کلیه بانک ها، مؤسسات اعتباری و شرکت های بیمه ثبت شده نزد سازمان و کلیه ناشران پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران که سرمایه ثبت شده آنها ده هزار میلیارد ریال یا بیشتر است، ملزم به تهیه و ارائه دو مجموعه صورت های مالی مبتنی بر استانداردهای ملی و استانداردهای بین المللی شده اند. بنابراین، یک انقلابی در گزارشگری مالی ایجاد شده است و شرکت ها به جای استفاده از استانداردهای ملی کشور خود، از استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی به عنوان یک مجموعه واحد از مقررات، پیروی می کنند (نوبز^۲، ۲۰۱۵). همچنین، پذیرش مجموعه واحدی از استانداردهای حسابداری باعث بهبود کیفیت سود، قابلیت مقایسه بیشتر صورت های مالی، افزایش شفافیت و کاهش ریسک می شود. علاوه بر آن، صورت های مالی با قابلیت مقایسه به سرمایه گذاران بالقوه کمک می کند تا اطلاعات مالی شرکت های داخلی را با شرکت های عضو بازارهای سرمایه خارجی مقایسه کنند. کاهش هزینه سرمایه نیز از برجسته ترین دستاوردهای پذیرش IFRS شناخته شده است. علاوه بر لزوم به کارگیری تمامی استانداردهای IFRS و IAS در ارتقای محتوای اطلاعاتی صورت های مالی، اقتصاد ایران به شدت نیازمند جذب سرمایه گذاران غیرمستقیم خارجی است. شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار امریکا به سبب کیفیت بالای گزارشگری مالی خود سالانه میلیاردها دلار سرمایه سرمایه گذاران را با فروش ابزارهای مالی مختلف به خود جذب می کنند. نحوه افشای شرکت دارای

¹ Sinem

² Nobes

کارکرد مهمی برای افزایش شفافیت اطلاعات مالی است. تقاضا برای کیفیت افشای اطلاعات مالی ناشی از فقدان شفافیت، عدم تقارن اطلاعاتی و تضاد میان مالکان و مدیران است. پژوهش‌های جامعی درباره ادبیات افشای مالی انجام شده و تحقیقات تئوری نشان‌دهنده ارتباط بین کیفیت افشا و عدم تقارن اطلاعاتی است که به دنبال دو مورد زیر می‌آید: اول، افشای بیشتر باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، بهبود نقدشوندگی بازار سهام و کاهش هزینه‌های معاملاتی یا افزایش تقاضا برای اوراق بهادار شرکت می‌شود و سرانجام منتج به کاهش هزینه سرمایه شرکت می‌شود. در واقع کیفیت افشا منجر به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی میان سرمایه‌گذاران آگاه و ناآگاه شده و در نتیجه سرمایه‌گذاران می‌توانند به طور نسبی مطمئن باشند که هر گونه معاملات سهام که اتفاق می‌افتد برای شرکت‌های دارای کیفیت افشا بالا، قیمت سهام مورد معامله متعارف است. دوم، افشای بیشتر برای کاهش عدم تقارن اطلاعات، ریسک ناشی از برآوردهای مدیریت درباره پارامترهای بازده دارایی یا توزیع سود را کاهش می‌دهد (آیمن^۱ و همکاران، ۲۰۱۵). چن^۲ و همکاران (۲۰۱۵) معیار جدیدی از کیفیت افشا با توجه به سطح تفکیک اطلاعات حسابداری در گزارش‌های سالیانه را ارائه کردند. آن‌ها نشان دادند که این معیار رابطه منفی با پراکندگی پیش‌بینی تحلیل‌گران و همچنین رابطه منفی با دامنه قیمت پیشنهادی خرید و فروش دارد. مدل تئوریک کریستنسن^۳ و همکاران (۲۰۱۰) در میان اولین تحقیقاتی است که تمایز بین تاثیرات پیش‌بینی در مقابل اعتبار گذشته کیفیت افشای عمومی را مورد بررسی قرار داده‌اند، آن‌ها نشان می‌دهند کیفیت افشا برای پیش‌بینی افشای عمومی تأثیری بر هزینه سرمایه ندارد. همچنین آن‌ها وجود گزینش معکوس را مورد بررسی قرار دادند و دریافتند که تأثیر پیش‌بینی کیفیت افشای عمومی با گزینش معکوس تغییر می‌کند. مشایخ و میمنت آبادی (۱۳۹۳) به بررسی رابطه بین کیفیت افشا و کیفیت اطلاعات حسابداری از دو بعد اقلام تعهدی و محافظه‌کاری شرطی و غیرشرطی پرداختند. یافته‌ها حاکی از وجود رابطه معکوس بین کیفیت افشا و اقلام تعهدی اختیاری است، اما بین کیفیت افشا و محافظه‌کاری شرطی و غیرشرطی رابطه معناداری یافت نشد. همچنین برخلاف انتظار، در کیفیت افشای بالا بین محافظه‌کاری شرطی و غیرشرطی رابطه معکوس یافت نشد. چان^۴ و همکاران (۲۰۱۵) معتقدند با پذیرش اجباری IFRS، شرکت‌ها تمایل بیشتری به پذیرش در بورس‌های خارجی کشورهای دارند که آنها نیز IFRS را پذیرفته‌اند. با توجه به اینکه پذیرش و استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی می‌تواند برای بازارهای سرمایه و سرمایه‌گذاران پیامدهای مثبت و منفی متعددی به دنبال داشته باشد، آثار و پیامدهای به‌کارگیری IFRS همچنان از جمله سوالات و ابهاماتی است که توجه محققان را به خود جلب کرده است. رشد تجارت بین‌المللی، جریان‌های سرمایه و پیوستگی اقتصادی فزاینده طی سه دهه گذشته به هماهنگ‌سازی استانداردهای حسابداری در میان کشورها منجر شده است. با توجه به پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی IFRS، در بسیاری از کشورهای دنیا و نیز ابلاغیه سازمان بورس و اوراق بهادار در خصوص الزامی کردن استانداردهای مذکور، در این تحقیق به دنبال تاثیر IFRS بر مدیریت ریسک و کیفیت افشا هستیم.

چارچوب نظری و پیشینه تحقیق

گزارش‌های مالی، محصول نهایی فرایند گزارشگری مالی است. این فرایند شامل ایجاد، انتشار، اطمینان بخشی و استفاده از اطلاعات مالی توسط استفاده‌کنندگان است و از اجرای استانداردهای گزارشگری مالی برای تهیه گزارش‌های مالی آغاز می‌شود و تا اطمینان بخشی، انتشار و استفاده از آنها گسترش می‌یابد. استفاده‌کنندگان برای قضاوت و تصمیم‌گیری در

¹ Aymen

² Chen

³ Christensen

⁴ Chan

بازار سرمایه به اطلاعات سودمند نیاز دارند. سودمندی اطلاعات به مفهوم «کیفیت اطلاعات» اشاره دارد؛ کیفیت گزارشگری مالی نیز موردی خاص از کیفیت اطلاعات است. اجرای IFRS از طریق موارد آمده در ذیل موجب بهبود کیفیت گزارشگری مالی می‌شود (رحمانی و همکاران، ۱۳۹۹). اهداف گزارشگری مالی و مبانی حسابداری ایجاد می‌کند اطلاعاتی که گزارشگری مالی فراهم می‌آورد، از ویژگی‌های معینی برخوردار باشند تا در تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان فعلی و بالقوه و سایر استفاده‌کنندگان، مفید واقع شود. این ویژگی‌ها را ویژگی‌های کیفی اطلاعات حسابداری می‌نامند. امروزه چارچوب‌های مفهومی هیئت تدوین استانداردهای حسابداری مالی و بین‌المللی، مجموعه‌ای از ویژگی‌های کیفی اطلاعات را فراهم می‌آورند. طبق چارچوب مفهومی اشاره‌شده، خصوصیات کیفی اصلی مرتبط با محتوای اطلاعات عبارت از مربوط بودن (ارزش پیش‌بینی‌کنندگی و تأییدکنندگی، انتخاب خاصه) و اتکاپذیر بودن (بیان صادقانه، رعایت بی‌طرفی، رجحان محتوی بر شکل، احتیاط، کامل بودن) و خصوصیات کیفی اصلی مرتبط با ارائه اطلاعات عبارت از مقایسه‌پذیر بودن و فهم‌پذیر بودن است که این خصوصیات متشکل از خصوصیات دیگری اند (هوک و همکاران، ۲۰۱۶). گذر از بازارهای سرمایه به بازارهای جهانی منجر به استفاده از مجموعه‌ای از استانداردهای حسابداری پذیرفته شده در سطح جهانی برای افزایش شفافیت و مقایسه صورتهای مالی شده است. بنابراین، IFRS به طور گسترده‌ای به عنوان مجموعه‌ای از استانداردهای جهانی پذیرفته شده است و در حال حاضر برای اهداف گزارشگری عمومی در بیش از ۱۲۰ کشور جهان استفاده می‌شود (بایرز^۱، ۲۰۱۷). هدف از اتخاذ استانداردهای بین‌المللی حسابداری در سراسر جهان، ارائه داده‌های استاندارد و باکیفیت بازار اقتصادی است که اثربخشی بازار جهانی را افزایش داده و هزینه دسترسی مشاغل به سرمایه را کاهش می‌دهد. همچنین چندین دیدگاه وجود دارد که اجرای IFRS ممکن است ابزاری برای کاهش نابرابری بین سیستم‌های حسابداری باشد، در حالی که در عین حال شفافیت بالایی در اطلاعات مالی ارائه می‌دهد. اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی نیز توجه دانشمندان سراسر جهان را به خود جلب کرده است و انواع مختلفی از مطالعات انجام شده و تأثیر پذیرش استانداردهای بین‌المللی بر برخی متغیرهای مرتبط ارزیابی شده است (کرار^۲ و همکاران، ۲۰۲۱). در سالهای اخیر توجه بیشتری به اجرای IFRS شده است، زیرا اجرای IFRS قابلیت مقایسه و سازگاری صورتهای مالی را افزایش می‌دهد (نگوین^۳ و همکاران، ۲۰۲۰). این امر منجر به ارتقای بودجه عمومی و دستیابی به برنامه‌های توسعه پایدار دولتی می‌شود. سرمایه‌گذاران موفقیت مالی را بهترین معیار سرمایه‌گذاری برای بهبود سرمایه‌گذاری و سود خود می‌دانند. در سالهای اخیر توجه بیشتری به اجرای IFRS شده است. IASB مجموعه‌ای از استانداردهای حسابداری جهانی است که برای بهبود کیفیت اطلاعات و استانداردسازی اطلاعات حسابداری در سراسر جهان طراحی شده است. پذیرش این استانداردها به سرمایه‌گذاران ویژگی‌های معتبرتری ارائه می‌دهد، زیرا تحلیلگران و سرمایه‌گذاران می‌توانند به آسانی IFRS را درک کنند (گاتسیوس^۴ و همکاران، ۲۰۱۶). هدف اصلی هیئت مدیره استانداردهای حسابداری بین‌المللی IASB افزایش توزیع اطلاعات مالی شرکت‌ها از IFRS است که باعث بهبود کارایی بازار جهانی می‌شود. علاوه بر این، مزایای بالقوه IFRS منجر به کاهش مقررات شده و باعث می‌شود گزارشات مالی شرکت‌ها بیشتر بازار پسند شوند و جریان اطلاعات بازار را همگام می‌کنند. زیرا مجموعه‌ای از بهترین شیوه‌های حسابداری در جهان را تشکیل می‌دهد، بنابراین، منجر به شفافیت بیشتر می‌شود. تصور می‌شود IFRS با عملکرد مالی بالا مرتبط است. افزایش ارزش اطلاعات مالی نیز با اجرای IFRS‌ها مرتبط است (آلام^۵ و همکاران، ۲۰۲۰). علاوه بر این، پذیرش این استانداردها عدم تقارن اطلاعاتی بین شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران در بازار سهام را کاهش می‌دهد و این

¹ Byers

² Karrar

³ Nguyen

⁴ Gatsios

⁵ Alam

شرکتها قادر خواهند بود روابط جدیدی را در سطح جهان بر اساس IFRS با سرمایه گذاران، مشتریان، فروشندگان و سایر ذینفعان ایجاد کنند (هوانگ و نیگوک^۱، ۲۰۱۹). علاوه بر این، استانداردهای IFRS برای سهولت بازار سرمایه برای سرمایه گذاران خارجی و بهبود حفاظت از سرمایه گذاران و همچنین بهبود مقایسه و جامعیت اطلاعات مالی آنها به کار می رود. خاقانی^۲ و همکاران (۲۰۱۹) نشان می دهند که اطلاعات گزارش شده مبتنی بر IFRS می تواند پاسخ سرمایه گذاران را جلب کند. در نتیجه اجرای IFRS به تقویت معیارهای عملکرد مالی و اهمیت گزارش عملکرد مالی گزارش شده در گزارش های مالی کمک می کند. گزارش عملکرد مالی شامل آن دسته از عوامل افشای است که کارایی سالانه شرکت و همچنین چشم اندازهای عملکرد آینده شرکت را ارزیابی می کند. پاسخ سرمایه گذار به اطلاعات عملکرد مالی نشان می دهد که اطلاعات عملکرد گزارش شده در صورت مالی به طور مطلوب توسط سرمایه گذاران ارزیابی شده است (اوه و کی^۳، ۲۰۲۰). در این زمینه، تابش^۴ (۲۰۱۹) نشان می دهد که عملکرد شرکت تأثیر قابل توجهی بر میزان افشادارد. علاوه بر این، شرکتها با عملکرد بالا باید جزئیات بیشتری را به منظور کاهش هزینه های حقوق صاحبان سهام و افزایش ارزش بازار در اختیار سرمایه گذاران قرار دهند. با توجه به اهداف گزارشگری در حسابداری، در راستای ارائه اطلاعات مفید برای استفاده کنندگان، نظریه هایی مانند نظریه نمایندگی، ذی نفعان، علامت دهی و عدم تقارن اطلاعاتی، به به کارگیری استانداردهای بین المللی گزارشگری توجه می کنند.

نظریه نمایندگی

استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی (IFRS) مبتنی بر اصول است و عمده مبنای اندازه گیری و ارزش گذاری آن براساس ارزش های منصفانه صورت می گیرد و پیچیدگی زیادی دارد که به افزایش اختیار و قضاوت توسط مدیران منجر می شود و این امر می تواند موجب افزایش ریسک تحریف با اهمیت و رفتارهای فرصت طلبانه مدیریت شود که در نهایت مسئله نمایندگی را فزونی می بخشد (رحمانی و همکاران، ۱۳۹۹).

نظریه ذی نفعان

تعداد استفاده کنندگان از صورت های مالی بسیار زیاد است که می توان آنها را به چندین گروه مانند سرمایه گذاران، وام دهندگان، مدیران، اتحادیه های کارگری، تدوین کنندگان استانداردها و نهادهای دولتی تقسیم کرد. این گروهها را گروه های ذی نفع در حسابداری می نامند (اسکات، ۲۰۱۴). نظریه مزبور بیان کننده این است که افراد یا گروه های ذی نفع تشکیل ائتلاف می دهند تا در سایه قوانین و نهادهای دولتی، منافع خود را حفظ و تقویت کنند. این گروهها با یکدیگر تضاد منافع دارند و هر یک می کوشند در سایه این مقررات به بیشترین منابع دست یابند. اگر تدوین کنندگان استانداردها بر این باورند که استانداردهای آنها باید پذیرفته شده شوند، ناگزیرند هنگام تدوین استانداردها به شاخص هایی توجه کنند؛ زیرا برای هر استاندارد مسئله سودمندی استاندارد از دیدگاه تصمیم گیری و کاهش دادن پدیده اطلاعات نامتقارن ضروری است.

نظریه علامت دهی

نظریه علامت دهی توضیح می دهد حتی در شرایطی که الزامی برای گزارشگری وجود ندارد، چرا شرکتها برای گزارش

¹ Oang & Ngoc

² Khaghaany

³ Oh & Ki

⁴ Tabash

داوطلبانه به بازار سرمایه، دارای انگیزه‌اند. شرکت‌ها برای دستیابی به منابع کمیاب سرمایه‌دارای ریسک، باهم در رقابت‌اند و برای موفقیت در این رقابت، افشای داوطلبانه ضروری است (ولک، ۲۰۱۴).
با استفاده از تئوری علامت‌دهی شرکت‌ها با پذیرش IFRS به فعالان بازار علامت می‌دهند که این امر موجب شفافیت اطلاعاتی بیشتر می‌شود و از این طریق می‌توانند در هنگام ورود به بازار جهانی، سرمایه‌گذاران خارجی را نیز جذب کنند.

نظریه عدم تقارن اطلاعاتی

بین شرکت و افراد خارج از شرکت عدم تقارن اطلاعاتی وجود دارد. پذیرش و اجرای داوطلبانه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، از طریق گزارش مناسب و واقعی دارایی‌ها و بدهی‌ها، هزینه پایین‌تر سرمایه و نیز افزایش قابلیت پیش‌بینی عایدات آتی توسط سرمایه‌گذاران، موجب کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سهامداران می‌شود (کور^۱ و همکاران، ۲۰۱۵). از طرفی افشای ریسک مجموعه‌ای از اطلاعات سازمان است که در صورت‌های مالی افشا شده و حاوی برآورد، قضاوت، ارتباط ارزشی یا ارتباط با بازار مبتنی بر سیاست‌های حسابداری، انگیزه‌های پوشش ریسک، ابزارهای مالی، اقتصاد، سیاست، تأمین مالی، مدیریت ریسک و ریسک کنترل‌های داخلی سازمان است (میکینن^۲، ۲۰۱۳). در نظام بانکی، واژه ریسک به احتمال در معرض خطر قرار گرفتن به‌علت فعالیت‌ها و رویدادهای اقتصادی اشاره دارد که با توجه به رشد پیچیدگی و بی‌اطمینانی در محیط کسب و کار بانک‌ها در حال افزایش است. ریشه افشای ریسک در بازار پول به گزارش کمیته نظارت بانکی بال در سال ۱۹۹۸ تحت گزارشی با عنوان «ارتقای شفافیت بانکی^۳» بر می‌گردد. در این گزارش بال بر افشا و شفافیت از منظر مقررات بازار و نظارت بر بانک‌ها بحث کرده است. شفافیت تحت این گزارش «افشای عمومی اطلاعات قابل اتکا و به‌موقع است که استفاده‌کننده از اطلاعات را در ارزیابی دقیق وضعیت مالی بانک، عملکرد، راهبرد کسب و کار، پرتفوی ریسک و نحوه مدیریت ریسک مطلع کند». اهمیت شفافیت و افشای ریسک آن است که اطلاعات مرتبط و قابل اتکا در اختیار سهامداران قرار گیرد و به آنها امکان برآورد بازدهی مورد انتظار را می‌دهد. بر همین اساس، نیز مدیریت بانک با افشای ریسک و ارائه اطلاعات مناسب بر انتظارات ذی‌نفعان از بازدهی و ریسک اثرگذار است (هینوک^۴ و همکاران، ۲۰۱۷). بررسی پژوهش‌ها و ادبیات تجربی در حوزه افشا نشان می‌دهد افشا توان اثرگذاری بر عدم تقارن اطلاعاتی و کاهش آن را دارد؛ بنابراین، از طرف گروه‌های ذی‌نفع و بخصوص سهامداران برای افشا و گزارشگری تقاضا هست. با وجود پژوهش‌های گسترده در حوزه اثر افشا به‌طور کلی، پژوهش‌های موجود در رابطه با اثر افشا بر ارزش شرکت کم است و اگر افشا با تأکید بر افشای ریسک و اثر آن بر ارزش شرکت باشد، پژوهش‌ها بسیار محدودتر است. با توجه به وجود محتوا و ارتباط ارزشی اطلاعات ریسک در بازار سرمایه، معمولاً مدیران تمایل چندانی برای افشای دقیق و به‌موقع اطلاعات ریسک شرکت ندارند و الزامات قانونی آنها را مجبور به افشا تحت روش و شیوه‌ای درست، صحیح، دقیق و به‌موقع از ریسک می‌کند. فشار قانونی، انگیزه مدیران برای افشای ریسک است، در غیر این‌صورت، مدیران تمایل دارند با افشای اطلاعاتی همچون سودآوری و جریان‌های نقدی به تقاضای اطلاعاتی استفاده‌کننده از اطلاعات پاسخ دهند؛ بنابراین، افشای ریسک در بازار تقاضا دارد و نهادهای ناظر و قانون‌گذار الزاماتی را برای افشای بیشتر و شفافیت برقرار کرده‌اند. از دیگر دلایل رشد تقاضا برای افشا و گزارش ریسک بروز بحران‌های مالی است که در نتیجه آن پژوهش‌هایی برای بهبود گزارشگری ریسک انجام شده است (ظاهری و همکاران، ۱۳۹۸). ایگس^۵ و همکاران (۲۰۱۸) دریافتند که شرکت‌های بزرگ و همچنین شرکت‌هایی که در اروپا واقع شده‌اند و آگاهی بیشتری

¹ Core

² Miihkinen

³ Basel Committee on Banking Supervision (1998) 'Enhancing Bank Transparency', BIS.

⁴ Hyonok

⁵ Etges

نسبت به اعتبارشان دارند، به احتمال زیاد به اجرای برنامه مدیریت ریسک اعتقاد دارند و همچنین بین مدیریت ریسک و اعتبار ارتباط وجود دارد. ظاهری و همکاران (۱۳۹۸) نشان دادند افشا ریسک با قیمت و ارزش بانک دارای رابطه مثبت و معنی‌دار و با بازدهی بانک دارای رابطه منفی و معنی‌داری است و در مجموع وجود ارتباط ارزشی افشا ریسک اجباری بانک‌ها در بازار سرمایه ایران تایید می‌شود. افشا و گزارش اطلاعات ابزاری برای کاهش هزینه‌های نمایندگی و عدم تقارن اطلاعاتی است که بر انتظارات و به تبع بر تصمیمات سهامداران اثرگذار است و با متغیرهای بازار سرمایه ارتباط ارزشی دارد. یکی از اقسام با اهمیت افشا در بازار سرمایه، افشا ریسک است که از طرف بازار سرمایه، سهامداران و ذی‌نفعان تقاضا دارد (ظاهری و همکاران، ۱۳۹۸). مطابق با نظریه نمایندگی، افشا ابزاری برای کنترل هزینه‌های نمایندگی و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی است. بر این اساس با افشای اطلاعات، مدیران می‌توانند اطلاعات لازم را در اختیار استفاده‌کنندگان اطلاعات بخصوص سهامداران و سایر ذی‌نفعان قرار دهند و از مزایای آن شامل کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، کاهش هزینه‌های نمایندگی و نظارت، کاهش هزینه‌های تأمین مالی، جلب اعتماد سهامداران و ذی‌نفعان و کسب شهرت در بازار سرمایه استفاده کنند. افشا و گزارش ریسک از طرف مدیریت شرکت‌ها، در ارزیابی وضعیت آتی و تعیین حجم، مقدار و بی‌اطمینانی جریان‌های نقد آتی توسط سرمایه‌گذاران مؤثر است؛ بنابراین، افشای اطلاعات مالی و غیرمالی می‌تواند گزارش کلیدی برای سهامداران و ذی‌نفعان باشد و در تصمیمات آنها و به تبع بر متغیرهای بازار سرمایه مؤثر است. یکی از موارد افشا در بازار سرمایه، افشا و گزارش ریسک در بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری است. بانک‌ها نقش اساسی در اقتصاد و فضای کسب و کار دارند و در ایران بخش عمده بازارهای مالی را شامل می‌شوند. نوع فعالیت بانک‌ها با ریسک بالا همراه است که گزارشگری و افشای ریسک به فعالیتی حائز اهمیت برای بانک‌ها تبدیل شده است. همچنین، صنعت بانکی، صنعتی مبتنی بر اعتماد است که برای حفظ این اعتماد و برقراری ثبات در اقتصاد و ممانعت از ایجاد دومینوی بحران و ورشکستگی در اقتصاد، نظارت، کنترل و مقررات بیشتر و به تبع شفافیت و گزارشگری بیشتری بخصوص در حوزه افشای ریسک از آن انتظار می‌رود. همچنین، با توجه به اثر ریسک بر بازدهی و تصمیمات سرمایه‌گذاری، افشا و گزارش ریسک از سوی بازار سرمایه و ذی‌نفعان تقاضا دارد (الشنیدی و شیروز، ۲۰۱۶). و دارای محتوای اطلاعاتی است و با متغیرهای بازار سرمایه ارتباط ارزشی دارد. افشای ریسک، تصویری از چشم‌انداز آتی شرکت و حاوی اطلاعات مفید است که بر قیمت سهام و سایر متغیرهای بازار سرمایه تأثیر دارد. همچنین، افشای اطلاعات ریسک توان اثرگذاری بر انتظارات، قضاوت و تصمیم‌گیری سهامداران و سایر ذی‌نفعان را دارد (ظاهری و همکاران، ۱۳۹۸). محمدی (۱۳۹۹) در بررسی تاثیر روشهای فناوری اطلاعات بر کیفیت اطلاعات حسابداری نشان داد حسابداری ابری بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر معنادار و مثبتی دارد و باقی فرضیه‌ها تایید نشد. اسدی نهاری و همکاران (۱۳۹۹) در بررسی نقش تعدیل‌کننده پذیرش استانداردهای گزارشگری مالی بین المللی IFRS بر رابطه میان کیفیت سود و هزینه حقوق صاحبان سهام (شواهد تجربی): بانک‌ها و شرکت‌های بیمه و شرکت‌های سرمایه‌گذاری فعال در بورس اوراق بهادار تهران نشان داد و نشان می‌دهد که بعد از دوره پذیرش استانداردهای گزارشگری مالی بین المللی IFRS بانک‌ها و شرکت‌های بیمه و شرکت‌های سرمایه‌گذاری کاهش قابل ملاحظه‌ای را در زمینه هزینه حقوق صاحبان سهام را تجربه کرده‌اند. همچنین ارتباط معکوس میان کیفیت سود و هزینه حقوق صاحبان سهام در دوره بعد از اجرای استانداردهای گزارشگری مالی بین المللی IFRS افزایش یافته است. نادری و همکاران (۱۳۹۹) در بررسی ادراک تهیه‌کنندگان صورتهای مالی از پذیرش و بکارگیری استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی IFRS نشان دادند که ادراک حسابداران تحت تاثیر عوامل چهار گانه فوق قرار گرفته، ولی تاثیر این عوامل بر ادراک حسابرسان از بکارگیری IFRS در ایران متفاوت است. رحمانی و همکاران (۱۳۹۹) در بررسی استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی IFRS و کیفیت

¹ Elshandidy & Shrives

گزارشگری مالینشان دادند به کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی موجب بهبود فرایند شناسایی و اندازه‌گیری معاملات، دارایی‌ها و بدهی‌ها، افزایش کیفیت ارائه و افشای اجزای صورت‌های مالی و کیفیت کلی گزارشگری مالی می‌شود. سالک و قاضوی (۱۳۹۸) در بررسی تاثیر بکارگیری اطلاعات حسابداری ناشی از پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی IFRS در پیش بینی سود خالص و جریان‌های نقدی عملیاتی نشان دادند بکارگیری اطلاعات حسابداری ناشی از پذیرش IFRS بر پیش بینی سود تاثیرگذار است اما بر جریان‌های نقدی تاثیرگذار نمی‌باشد به عبارتی فقط می‌تواند باعث بهبود روند پیش بینی سود گردد. صداقت گالشکلومی (۱۳۹۸) در بررسی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی IFRS مزایا، چالشها و راهکارهای اجرایی پیاده سازی آن در ایران پرداختند. در بخش راهکارها، راهکار انجام هماهنگی های لازم با نهادهایی هم چون سازمان امور مالیاتی، سازمان حسابرسی، سازمان بورس و جامع هی حسابداران رسمی ایران و...؛ در بخش چالش ها، چالش میزان و ماهیت دخالت دولت در اقتصاد؛ و در نهایت در بخش مزایا، ارتقای کیفیت گزارشگری مالی در بین مزایای دیگر رتبه اول را کسب نمود. ناظمی هرندی (۱۳۹۷) در بررسی تاثیر پذیرش IFRS بر کیفیت اطلاعات حسابداری نشان داد پذیرش استانداردهای بین‌المللی حسابداری می‌تواند منجر به عواقب غیرمستقیم اقتصادی مانند نقدینگی بازار یا هزینه سرمایه پایین شود، تنها اثرات مستقیم تصویب استانداردهای بین‌المللی حسابداری، صورت‌های مالی را می‌تواند تغییر دهد. سیفی (۱۳۹۷) نشان داد این سطح افشا و مدیریت ریسک در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه وجود دارد. رقابت بازار محصول بر رابطه بین سطح افشا و مدیریت ریسک در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر دارد. رحیم زاده اصل و کنعانی (۱۳۹۷) نشان داد بین کیفیت افشا و مدیریت ریسک کاهش فروش ارتباط مثبت و معنادار وجود دارد و بین کیفیت افشا با مدیریت ریسک سیستماتیک مدیریت ریسک عدم کارایی فرایند تولید و مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات ارتباط وجود ندارد. بین سطح رقابت در بازار با مدیریت ریسک کاهش فروش و مدیریت ریسک سیستماتیک ارتباط وجود ندارد. اعتمادی و همکاران (۱۳۹۶) در بررسی فراتحلیل پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری نشان دادند به جز حالت پذیرش داوطلبانه، ارتباط ارزشی ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام در دوره بعد از پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی کاهش داشته است اما اندازه این کاهش، به شرایط قانونی و تجاری حاکم بر کشورها بستگی دارد. همچنین، ارتباط ارزشی سود حسابداری، بعد از پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در مجموع با افزایش همراه بوده است، اما بررسی‌های بیشتر حاکی از آن است مربوط بودن سود، بسته به شرایط قانونی و تجاری حاکم بر کشورها، می‌تواند واکنش‌های متفاوتی نسبت به پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی داشته باشد. حسینی و نادریان (۱۳۹۵) در مقاله خود به بررسی تأثیر نبود زیر ساخت آموزشی مناسب در به کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در ایران پرداختند. نتایج پژوهش نشان داده‌اند نبود زیرساخت آموزشی مناسب، یکی از عوامل تأثیرگذار در به کارگیری استانداردهای بین‌المللی حسابداری مالی در ایران است. رحیمیان و همکاران (۱۳۹۴) در مطالعه‌ای دیگر، جنبه‌های مثبت به کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را افزایش شفافیت و دقت گزارشگری مالی و افزایش مقایسه‌پذیری صورت‌های مالی، گزارشگری مالی مطلوب و افشای مناسب در بازار اوراق بهادار، کشف صحیح قیمت در بازارهای اولیه و ثانویه، کاهش هزینه سرمایه، کاهش مدیریت سود، افزایش نقدشوندگی سهام و کاهش ریسک فعالان بازار دانستند.

رحمانی و شریفی (۱۳۹۲) به بررسی میزان انطباق الزامات گزارشگری ملی و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در صنعت بانکداری پرداختند و نشان دادند در رابطه با موارد افشا در متن و یادداشت‌های توضیحی صورت تغییرات در حقوق صاحبان سهام، ارزش منصفانه، حسابداری مصون‌سازی و اوراق مشتقه، وثایق، ابزارهای مالی، طرح‌ها و مزایای باننشستگی و ریسک‌های عمومی بانکداری، اختلاف معناداری بین استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و الزامات

گزارشگری مالی در ایران وجود دارد. مهمان و همکاران (۱۳۹۱) به بررسی مزایا و معایب پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌عنوان استانداردهای حسابداری ایران پرداختند. نتایج پژوهش بیان‌کننده این موضوع است که ۹۳ درصد جامعه آماری موافق با پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌عنوان استانداردهای حسابداری ایران‌اند و تنها ۷ درصد مخالف پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌عنوان استانداردهای حسابداری ایران‌اند. پس با توجه به نتایج آزمون خی دو، مزایای به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌عنوان استانداردهای حسابداری ایران بیش از معایب این استانداردها ارزیابی شده‌اند. بین^۱ و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی پیامدهای اقتصادی پذیرش IFRS با تأکید بر نقش تغییرات در کیفیت افشا پرداختند. نتایج نشان داد پذیرش IFRS اطلاعات بیشتری را پس از پذیرش IFRS در مورد افشای دقیق داراییهای نامشهود و سرمایه‌گذاریهای بلند مدت در ترازنامه و تفکیک استهلاک، استهلاک و درآمد غیر عملیاتی در صورت سود ارائه می‌دهد. اطلاعات تجزیه شده به دلیل پذیرش IFRS نقدینگی بازار را افزایش می‌دهد و عدم تقارن اطلاعات را کاهش می‌دهد، اما هزینه حسابرسی را به طور متفاوتی تحت تأثیر قرار نمی‌دهد. سان^۲ و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی تأثیر پذیرش IFRS بر اطلاعات ارزشی حسابداری پرداختند. مدل قیمت‌اولسون برای انجام تجزیه و تحلیل به کار گرفت. نتایج نشان داد که ارتباط ارزش با سود پس از پذیرش IFRS افزایش می‌یابد. سینم^۳ (۲۰۲۱) در بررسی همگرایی حسابداری، پذیرش اجباری IFRS و کیفیت حسابداری نشان داد تصویب اجباری IFRS منجر به افزایش ارتباط ارزش سود هر سهم می‌شود، اما تأثیر معنی‌داری بر ارزش دفتری هر سهم ندارد. سان^۴ و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی تأثیر پذیرش IFRS بر محتوای ارزشی اطلاعات حسابداری پرداختند. نتایج نشان داد محتوای ارزشی اطلاعات حسابداری پس از پذیرش IFRS افزایش می‌یابد. لطیف^۵ و همکاران (۲۰۲۱) به ارزیابی محتوای ارزشی و به موقع بودن گزارشهای مالی پس از پذیرش IFRS در نیجریه پرداختند. نتایج نشان داد میزان اهمیت گزارشات مالی پس از پذیرش IFRS افزایش چشمگیری دارد. همچنین شناسایی ضررهای قابل توجه در دوران پس از پذیرش IFRS افزایش یافته است. بر اساس نتایج، سرمایه‌گذار با اطلاع از قیمت به موقع که ارزش بیشتری را نشان می‌دهد، اطلاعات قابل توجهی دریافت می‌کند. المصری^۶ (۲۰۲۱) به بررسی نقش مدیریت ریسک شرکت بر شفافیت افشا در دوره استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی (IFRS) پرداخت. نتایج مطالعه نشان می‌دهد که اجرای سطوح بالاتری از مدیریت ریسک (ERM) توسط شرکت‌ها در طول دوره اجباری پذیرش IFRS، مشوق شرکت را در دوره IFRS ایجاد نمی‌کند. همچنین نتایج نشان می‌دهد که پیاده‌سازی ERM توسط شرکت‌ها هزینه‌های قراردادی بین سرمایه‌گذاران و مدیریت را در زمان پذیرش IFRS کاهش نمی‌دهد. فلوریکا^۷ (۲۰۲۱) به بررسی تأثیر پذیرش اجباری IFRS در بر ارزش اطلاعات حسابداری پرداختند. نتایج گزارش شده نشان می‌دهد که پذیرش اجباری IFRS ارتباط ارزشی هیچ یک از متغیرهای مورد آزمایش را بهبود نمی‌بخشد. برعکس، پس از تغییر استانداردهای حسابداری، اعداد حسابداری ارتباط ضعیف‌تری با قیمت سهام نشان می‌دهند. کرار^۸ و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی تأثیر پیاده‌سازی IFRS بر گزارش عملکرد مالی و اطلاعات حسابداری پرداختند. نتایج نشان داد نشان داد اجرای IFRS تأثیر مثبت بر ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری دارد، در حالی که تصویب IFRS تأثیر معناداری بر ارزش سود گزارش شده توسط بانک‌های عراقی ندارد. نتایج همچنین نشان داد ارزش بازار بانک با افزایش عملکرد مالی افزایش چشمگیری می‌یابد.

¹ Bin

² Sun

³ Sinem

⁴ Sun

⁵ Lateef

⁶ Almasri

⁷ Florencia

⁸ Karrar

علاوه بر این، اجرای IFRS تأثیر قابل ملاحظه ای بر عملکرد مالی و اهمیت گزارشگری مالی در بخش بانکی عراق دارد. ابراهیم^۱ (۲۰۲۱) به بررسی تأثیر اجرای استاندارد بین المللی گزارشگری مالی (IFRS) بر کیفیت گزارشگری مالی پرداخت. نتایج نشان داد که کیفیت گزارش های مالی که از طریق ویژگی های کیفی اطلاعات حسابداری (ارتباط، قابلیت درک، قابلیت مقایسه و بهنگام بودن) اندازه گیری می شود، پس از اجرای IFRS در مقایسه با دوره قبل از اجرای این موارد، به میزان قابل توجهی بهبود یافته است. منساه^۲ (۲۰۲۰) در بررسی اثرات IFRS قبل و بعد از تصویب بر کیفیت گزارشگری مالی FRQ نشان داد پذیرش IFRS تأثیر منفی قابل توجهی بر مدیریت سود نشان می دهد، که این امر نشان دهنده بهبود کیفیت گزارشگری مالی است. لذا مدیریت سود در دوران پس از پذیرش در مقایسه با دوره قبل از پذیرش کاهش یافته است که نشان دهنده بهبود کیفیت گزارشگری پس از پذیرش IFRS است. دیسالگن^۳ (۲۰۲۰) تأثیر IFRS بر کیفیت گزارشات مالی را مورد مطالعه قرار داد. این مطالعه به این نتیجه رسید که پس از اجرای IFRS درک، قابلیت مقایسه و کیفیت اطلاعات به میزان قابل توجهی افزایش یافته است. حسن^۴ (۲۰۱۹) تأثیر پذیرش IFRS را بر مقایسه گزارش های مالی تحلیل کرد نتایج مطالعه نشان می دهد که بین متغیرهای حاصل از به کارگیری دو مجموعه استانداردهای گزارشگری مالی بین المللی تفاوت آماری معنی داری وجود دارد یاساس و پرا^۵ (۲۰۱۹) به بررسی بررسی تأثیر پذیرش IFRS بر کیفیت اطلاعات حسابداری پرداختند. نتایج نشان داد که ارتباط ارزش اطلاعات حسابداری در دوره پس از IFRS نسبت به دوره قبل از IFRS به میزان قابل توجهی بهبود نیافته است. جیلانی و باسما^۶ (۲۰۱۹) در بررسی تأثیر پذیرش زود هنگام IFRS بر کیفیت اطلاعات حسابداری پس از رسوایی های مختلف مالی نشان دادند کیفیت اطلاعات حسابداری بهبود یافته است. در حالی که عدم پذیرش IFRS شرکت ها را دچار مشکل می کند و مدیریت سود را افزایش می دهد. بادل^۷ و همکاران (۲۰۱۶) شواهدی ارائه می دهد که تغییر از GAAP استرالیا به IFRS کیفیت اطلاعات موجود در صورتهای مالی را برای پیش بینی ورشکستگی بهبود می بخشد. تصویب IFRS سطح اطمینان سرمایه گذاران جهانی و تحلیلگران سرمایه گذاری در صورتهای مالی را افزایش می دهد و همچنین یکنواختی و مقایسه صورتهای مالی را افزایش می دهد. یورشندی و همکاران (۲۰۱۶) کیفیت گزارش های مالی را قبل و بعد از پذیرش IFRS مقایسه کردند. آنها داده های مالی شرکت های پذیرفته شده در بازار سهام اندونزی را مطالعه کردند و نشان دادند ویژگی های مربوط بودن، فهم پذیر بودن و مقایسه پذیر بودن اطلاعات، پس از به کارگیری استانداردهای مذکور افزایش یافته اند. کان یانگه و ونجار^۸ (۲۰۱۶) پژوهشی را به منظور تأثیر پذیرش IFRS بر کیفیت اطلاعات مالی انجام دادند. نتایج پژوهش ایشان نشان دادند کیفیت اطلاعات مالی در نتیجه به کارگیری استانداردهای مذکور افزایش یافته است. همچنین، این دو محقق به کمبود نیروی متخصص و آموزش دیده در زمینه IFRS به عنوان چالش های پیاده سازی آن تأکید کردند. چان و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهش خود نشان دادند پذیرش اجباری IFRS باعث شناسایی به موقع زیان می شود. آپاتا^۹ (۲۰۱۵) با بررسی انجام شده در کشورهای مختلف شامل اروپا، آمریکا، انگلستان، آلمان در خصوص جنبه های مربوط بودن، کیفیت افشا، هزینه سرمایه، مدیریت سود در پی پذیرش نشان دادند پذیرش IFRS باعث کاهش هزینه سرمایه، افزایش کیفیت سود و کیفیت افشا شده است. هوک و همکاران (۲۰۱۶) آثار به کارگیری استانداردهای

¹ Ibrahim

² Mensah

³ Desalegn

⁴ Hassan

⁵ Yasas & Perera

⁶ Jilani & Basma

⁷ Bodle

⁸ Kanyange & Wanjare

⁹ Abata

بین‌المللی گزارشگری مالی را در کشورهای اروپایی بررسی کردند. نتایج به‌دست‌آمده نشان دادند استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی موجب افزایش کیفیت سود می‌شود. گارسیا^۱ و همکاران (۲۰۱۷) به انجام مطالعه با هدف درک تأثیر به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی بر گزارشگری مالی پرداختند و نشان دادند با پیاده‌سازی IFRS، مربوط بودن اطلاعات افزایش می‌یابد و سودها به‌موقع شناسایی می‌شوند. دایاناندان^۲ (۲۰۱۶) مطالعه خود را درخصوص کشورهایی انجام داد که IFRS را پیاده‌سازی کرده بودند. او در نتیجه پژوهش خود نشان داد پذیرش IFRS باعث کاهش هموارسازی درآمدها و مدیریت سود می‌شود و این تأثیر در کشورهایی با سطح افشای بالاتر تشدید می‌شود. یومورن^۳ (۲۰۱۵) مطالعه‌ای را با این هدف که آیا پذیرش اجباری IFRS مربوط بودن اطلاعات مالی ارائه‌شده در صورت‌های مالی را بهبود می‌بخشد انجام داد و نتایج آمار توصیفی و رگرسیون حداقل مربعات برای تحلیل آثار پذیرش استانداردهای بین‌المللی روی کیفیت حسابداری، نشان دادند در زمینه بانک‌ها، اطلاعات سود هر سهم، ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام و قیمت سهام با پذیرش IFRS مربوط‌تر شده‌اند. هو^۴ و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهش خود نشان دادند پذیرش IFRS در کشورهایی مثل نیوزلند، آلمان و چین بر کیفیت اطلاعات حسابداری بی‌تأثیر است. الکالی و لوده^۵ (۲۰۱۶) در یک مطالعه، مربوط بودن ارزش اطلاعات دارایی‌ها و بدهی‌ها بعد از پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را در شرکت‌های بورسی نیجریه‌ای تعیین کردند و نشان دادند تفاوت معنادار آماری در مربوط بودن ارزش دارایی‌ها و بدهی‌های آماده و افشاشده تحت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی وجود دارد. کامپیل^۶ و همکاران (۲۰۱۵) افشای اجباری ریسک و اطلاع‌دهنده بودن عوامل افشاشده ریسک شرکت را بر روی ارزش شرکت بررسی کردند. یافته‌های آنها نشان داد گزارش ریسک تصویری از کسب و کار سازمان است که عدم تقارن اطلاعاتی را کاهش می‌دهد و بر قیمت سهام اثرگذار است. آنها دریافتند افشای عوامل کیفی ریسک ارتباط دقیقی با افشای موارد خاص ریسک در شرکت دارد. همچنین، اطلاعات ریسک مندرج در صورت‌های مالی باعث کاهش شکاف قیمت خرید و فروش، بتا بالا و نوسان بازدهی سهام شده است. آنها پیشنهاد می‌دهند مدیران عوامل ریسک را افشا کنند؛ زیرا سرمایه‌گذاران در تصمیم‌گیری و ارزش‌گذاری به این اطلاعات اتکا می‌کنند؛ بنابراین، بررسی ارتباط ارزشی افشای ریسک و اثر آن بر انتظارات سهامداران و سایر ذی‌نفعان قابل توجه است. پذیرش استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی IFRS به دلیل تلاش برای استانداردسازی، یکنواختی، قابلیت اطمینان و مقایسه صورتهای مالی مسئله‌ای بین‌جهانی است. بر اساس چارچوب استانداردهای حسابداری بین‌المللی، ویژگیهای کیفی ویژگیهایی هستند که اطلاعات ارائه شده در صورتهای مالی را برای دیگران مفید می‌کند. بررسی اینکه آیا مقررات حسابداری به خودی خود می‌تواند بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر بگذارد یا خیر، یک موضوع کلیدی برای اهداف استاندارد است. تصویب IFRS کیفیت گزارشگری مالی را افزایش می‌دهد (منساه^۷، ۲۰۲۰). تصویب IFRS باعث افزایش سطح اعتماد سرمایه‌گذاران و تحلیلگران سرمایه‌گذاری در گزارش‌های مالی شرکت‌ها می‌شود که به ایجاد درآمد بیشتر برای سرمایه‌گذاری خارجی کمک می‌کند (لطیف و همکاران، ۲۰۲۱). مفهوم کیفیت اطلاعات مالی نه تنها در مورد صورتهای مالی و افشاء بلکه در سایر موارد که در گزارشات تصمیمات اقتصادی که بیشتر به کیفیت گزارشات مالی مربوط می‌شود، کاربرد دارد (افشینا و سانتاکومار^۸،

¹ García

² Dayanandan

³ Umoren

⁴ Hou

⁵ Alkali & Lode

⁶ Campbell

⁷ Mensah

⁸ Afsheena & Santhakumar

۲۰۲۰؛ سها^۱ و همکاران، ۲۰۱۹). با توجه به اهمیت جهانی شدن بازارهای سرمایه و لزوم به کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای پیوستن به بازارهای جهانی، اطلاعات حسابداری از مهم ترین منابع اطلاعاتی است که به عنوان محصول اصلی سیستم حسابداری، نقش اساسی در تصمیم گیری های گروه های مختلف بازار سرمایه ایفا می کند. این اطلاعات طی یک فرایند محاسباتی و براساس اصول و استانداردهای مراجع ذی صلاح اندازه گیری و ارائه می شوند و اگر از شفافیت لازم برخوردار نباشد، احتمال تصمیم گیری های نادرست بوسیله گیرنده اطلاعات افزایش می یابد.

روش پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف، از نوع پژوهش های کاربردی است و از لحاظ نحوه گردآوری داده ها، میدانی و از نوع پیمایشی است. اطلاعات لازم از طریق صورتهای مالی بانکها، شرکتهای بیمه و سرمایه گذاری فعال در بورس جمع آوری شده است. تعیین حجم نمونه در این تحقیق با استفاده از روش حذف سیستماتیک انجام شده که و در نهایت حجم نمونه حدود ۶۳ شرکت در فاصله سال های ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۹ محاسبه شده است؛ علت انتخاب شرکتهای فوق این است که در سال ۱۳۹۵ به کارگیری استانداردهای بین المللی سرمایه گذاری اجباری شده است. داده ها به کمک نرم افزارهای تدبیر پردازو ره آورد نوین و اطلاعات منتشر شده شرکتهای در شبکه کدال گردآوری شدند. از این رو، تجزیه و تحلیل نتایج این پژوهش با کمک رگرسیون خطی چند متغیره توسط نرم افزار ایویوز انجام شد.

مدل و متغیرهای پژوهش

$$\text{Rem}_{it} = \beta_1 + \beta_2 \text{IFRS}_{it} + \beta_3 \text{Cash}_{it} + \beta_4 \text{Size}_{it} + \beta_5 \text{Lev}_{it} + \beta_6 \text{MB}_{it} + \varepsilon_{it}$$
$$\text{Dis}_{it} = \beta_1 + \beta_2 \text{IFRS}_{it} + \beta_3 \text{Cash}_{it} + \beta_4 \text{Size}_{it} + \beta_5 \text{Lev}_{it} + \beta_6 \text{MB}_{it} + \varepsilon_{it}$$

متغیر مستقل: تصویب IFRS نشان دهنده متغیر مستقل است. اگر در سالهای قبل از پذیرش باشد عدد ۰ و عدد ۱ را در سالهای پذیرش IFRS نشان می دهد (بن سلینک^۲ و همکاران، ۲۰۱۷، کرار و همکاران، ۲۰۲۱).

متغیرهای وابسته: شامل مدیریت ریسک و کیفیت افشا است.

مدیریت ریسک: با توجه به تحقیقات گوردون لاورس و همکاران (۲۰۰۹) برای اندازه گیری مدیریت ریسک از عدم اطمینان محیطی استفاده شده است.

عدم اطمینان محیطی (EU): به عنوان تغییر یا تغییر پذیری در محیط داخلی سازمان تعریف شده است که با استفاده از سه پارامتر زیر اندازه گیری می شود (سال ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۹):

بازار- ضریب تغییرات فروش $CV(S_{it})$ که S_{it} = فروش شرکت i در سال t .

فناوری- ضریب تغییرات هزینه سرمایه: برای محاسبه هزینه سرمایه از رابطه ۱ یعنی روش میانگین موزون هزینه سرمایه (WACC) استفاده می شود.

$$\text{WACC} = \left(\frac{D}{D + E} \right) k_d + \left(\frac{E}{D + E} \right) k_e$$

¹ Saha

² Beuselinck

WACC: میانگین موزون هزینه سرمایه، D: ارزش بازار بدهی‌های بهره دار، K_d : نرخ هزینه بدهی بهره دار، E ارزش بازار حقوق صاحبان سهام، K_e : نرخ هزینه حقوق صاحبان سهام. برای محاسبه نرخ هزینه بدهی‌های بهره دار از رابطه زیر استفاده می‌شود (سال ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۹):

$$K_d = kD(1-t)$$

T: نرخ موثر مالیاتی است که ۲۲.۵ درصد در نظر گرفته می‌شود. kD = نرخ بهره بازار بدهی‌های بهره دار (نرخ بهره بانک مرکزی) و k_d نرخ هزینه بدهی‌های بهره دار. نرخ هزینه حقوق صاحبان سهام هر سال شرکت نیز از طریق مدل رشد گوردون محاسبه و تعیین می‌شود. طبق این مدل هزینه سرمایه شرکت از طریق رابطه زیر به دست می‌آید.

$$k_e = \frac{D_1}{p_0(1-f)} + g$$

F: درصد هزینه‌های صدور و فروش k_e : نرخ بازده مورد انتظار سهامداران، D_0 : آخرین سود سهمی تقسیمی هر سهم، g : نرخ رشد سود تقسیمی، D_1 : سود تقسیمی پایان سال یعنی $(D_1 = D_0(1+g))$ ، P_0 : قیمت جاری سهام. در خصوص هزینه‌های انتشار که در مورد حقوق صاحبان سهام فقط در بخش سرمایه پرداخت شده از نرخ ثابت ۱ درصد استفاده می‌شود. نرخ رشد g از طریق رابطه زیر بدست می‌آید. اگر نسبت انباشت سود و بازده حقوق صاحبان سهام به نسبت پایدار باشد آنگاه از حاصل ضرب رابطه (۱) در رابطه (۲) برای محاسبه نرخ رشد استفاده نمود.

$$g = \text{نسبت انباشت سود} * \text{ROE}$$

$$\text{ROE} = (\text{حقوق صاحبان سهام} / \text{سود خالص})$$

$$\text{EPS همان سال} / \text{DPS همان سال} - 1 = \text{نسبت انباشت سود}$$

$$(3) \text{سود} - \text{ضریب تغییرات سود خالص قبل از مالیات} (L_{it}(CV))$$

$$L_{it}: \text{سود خالص قبل از مالیات شرکت } i \text{ در سال } t.$$

بنابراین عدم اطمینان محیطی (Eu) از رابطه زیر بدست می‌آید:

$$EU = \log\left(\sum_{k=1}^3 CV(X_k)\right)$$

$$CV(X_k) = \frac{\sqrt{\sum_{t=1}^5 \frac{(Z_{kt} - \bar{Z}_k)^2}{5}}}{|\bar{Z}_k|}$$

$$CV(X_k) = (\text{ضریب تغییرات عدم اطمینانی } K) \quad t = 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 \text{ برای سال‌های } 1393 \text{ الی } 1399.$$

$$Z_{k,t} = (X_{k,t} - X_{k,t-1}) \quad \text{عدم اطمینان } K \text{ در سال } t.$$

\bar{Z}_k متوسط تغییرات عدم اطمینان k در طول ۷ سال. $k = 1, 2, 3$ برای عدم اطمینان ۱. عدم اطمینان بازار ۲. عدم اطمینان فناوری ۳. عدم اطمینان سود.

کیفیت افشا

شاخص افشا در این تحقیق امتیازهای تعلق گرفته به هر شرکت است که توسط سازمان بورس و اوراق بهادار تهران و از طریق اطلاعیه‌ی رتبه بندی شرکت‌ها از نظر کیفیت افشا و اطلاع رسانی مناسب منتشر می‌شود. امتیاز اطلاع رسانی ناشران، بر اساس زمان ارائه‌ی اطلاعات مربوط به پیش بینی درآمد هر سهم، صورتهای مالی میان دوره ای حسابرسی نشده ۳ و ۹ ماهه، اظهار نظر حسابرس نسبت به پیش بینی درآمد هر سهم اولیه و ۶ ماهه، اظهار نظر حسابرس نسبت به صورتهای مالی میان دوره ای ۶ ماهه، صورتهای مالی حسابرسی نشده پایان سال و تفاوت بین پیش بینی‌ها و

عملکرد واقعی حسابرسی شده، محاسبه می شود. ضمناً در صورت عدم ارائه به موقع صورتهای مالی حسابرسی شده پایان سال و زمان بندی پرداخت سود سهامداران، امتیاز منفی به ازای هر روز تاخیر در نظر گرفته می شود.

متغیرهای کنترلی:

جریان نقدی (Cash flow): نسبت جریان نقد عملیاتی برکل دارایی ها.
فرصت رشد (Market-to-book): ارزش بازار دارایی های تقسیم بر ارزش دفتری دارایی ها.
اندازه شرکت (Size): لگاریتم کل دارایی های شرکت را اندازه گیری می کند.
LEV: نسبت اهرم. با تقسیم کل بدهی ها بر کل دارایی ها محاسبه می شود.

یافته های پژوهش

آمار توصیفی

در تجزیه و تحلیل توصیفی^۱، محقق با استفاده از جداول و شاخص های آمار توصیفی نظیر شاخص های مرکزی^۲ و پراکندگی^۳ به توصیف داده های جمع آوری شده تحقیق می پردازد. این امر به شفافیت و توضیح داده های محقق کمک بسیاری می کند. تجزیه و تحلیل توصیفی داده ها در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول (۱): تحلیل توصیفی داده های کمی تحقیق

متغیر	نماد	مشاهدات	کوچکترین	بزرگترین	میانگین	انحراف معیار
کیفیت افشا	Dis	۴۴۱	۰.۰۰۰	۱.۰۰۰	۰.۶۷۸	۰.۲۵۵
عدم اطمینان محیطی	EU	۴۴۱	۲.۰۸۷	۲.۵۲۶	۰.۵۰۷	۰.۴۵۸
رشد شرکت	MB	۴۴۱	۰.۰۷۸۰	۲.۰۵۲	۰.۱۳۷	۰.۱۷۲
اندازه شرکت	SIZE	۴۴۱	۱۰.۴۶۰	۱۴.۰۵۴	۱۱.۹۱۴	۰.۷۰۹
اهرم مالی	LEV	۴۴۱	۰.۰۰۳	۰.۹۸۱	۰.۱۸۰	۰.۱۵۱
جریان نقد	Cash	۴۴۱	۰.۲۲۳	۱۰.۹۴۷	۱.۴۲۷	۰.۹۴۶

جدول (۲): نتایج تحلیل توصیفی مربوط به داده های کیفی پژوهش

نام متغیر	علامت	تعداد مشاهدات	پاسخ	فراوانی	درصد
پذیرش IFRS	IFRS		قبل پذیرش (۰)	۱۲۶	۲۸.۶
IFRS			بعد پذیرش (۱)	۳۱۵	۷۱.۴

تعیین نوع آزمون و روش تجزیه و تحلیل

برای تعیین روش به کارگیری داده های ترکیبی و تشخیص همگن یا ناهمگن بودن آنها از آزمون چاو و آماره F لیمر استفاده شده است. فرضیه های آماری این آزمون به شرح زیر است:

فرضیه صفر: داده های تلفیقی^۴.

فرضیه یک: داده های تابلویی^۵.

¹ Dsscriptive Analysis

² Central Tendency

³ Measures of Variation

⁴ Pooled Data

⁵ Panel Data

در صورتی که نتایج این آزمون، مبنی بر به کارگیری داده‌ها به صورت داده‌های پانلی شود، می‌بایست برای تخمین مدل پژوهش از یکی از مدل‌های اثرات ثابت یا اثرات تصادفی استفاده شود.

جدول (۳): نتایج آزمون چاو، جهت تشخیص همگن یا ناهمگن بودن مقاطع

الگوی مورد بررسی	F	احتمال آماره F	نتیجه آزمون چاو
مدل اول	۰.۳۶۵	۰.۹۰۱	داده‌های تلفیقی مناسب است
مدل دوم	۰.۳۵۷	۰.۹۰۵	داده‌های تلفیقی مناسب است

همان‌گونه که در جدول شماره ۴ دیده می‌شود، نتیجه آزمون چاو، نشان می‌دهد که احتمال به‌دست آمده برای آماره F در مدل پژوهش پژوهش بیشتر از ۵ درصد است. بنابراین برای آزمون این فرضیه‌ها، داده‌ها در تمام مدل‌ها به صورت تلفیقی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

نتیجه آزمون فرضیه‌ها

فرضیه اول بیان می‌دارد: پذیرش HFRS بر مدیریت ریسک تاثیر دارد.

جدول (۵): آمار معناداری مدل پژوهش

مدل	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره F	سطح معنی‌داری
اول	۰.۰۵۶	۰.۰۵۱	۱۰.۰۱۰	۰.۰۰۰

مهم‌ترین هدف این جدول، ارائه آماره‌ای برای اندازه‌گیری نیکویی برازش است که این کار به وسیله ضریب تعیین انجام می‌گردد. ضریب تعیین، معیاری برای سنجش شدت رابطه بین X و Y می‌باشد که مقدار آن در اینجا ۰.۰۵۶ است. یعنی ضریب تعیین قادر است ۵.۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته (مدیریت ریسک) را توضیح دهد. همبستگی متوالی بین باقیمانده‌ها به معنای اثرگذاری مشاهدات بر هم است. حال پس از بررسی اولیه و اینکه معنی‌داری کل مدل با استفاده از آماره F مورد قبول واقع شده، به بررسی معنی‌داری ضرایب به‌دست آمده از آزمون t می‌پردازیم. جدول معنی‌دار بودن ضرایب مدل رگرسیونی ذکر شده، به شرح زیر می‌باشد.

جدول (۶): ضرایب و مقدار آماره t

متغیرها	نماد	ضرایب	آماره t	معنی‌داری
متغیر ثابت	C	۰.۰۱۵	۰.۴۶۷	۰.۶۴۰
استاندارد بین المللی گزارشگری	IFRS	-۰.۰۰۵	-۱.۱۲۸	۰.۰۰۹
اندازه شرکت	SIZE	۰.۰۱۲	۴.۵۰۰	۰.۰۰۰
اهرم مالی	LEV	-۰.۱۳۵	-۱۲.۷۸۴	۰.۰۰۰
جریان نقد	Cash	-۰.۰۰۰۱	-۰.۲۴۰	۰.۸۰۹
رشد شرکت	MB	-۰.۰۵۸	-۱.۴۷۳	۰.۱۴۰

نتیجه آزمون

با توجه به نتایج آزمون مدل اول پژوهش، سطح معنی‌داری آماره F (۰.۰۰۰) کمتر از سطح خطای مورد پذیرش (۵ درصد) بوده و کل مدل رگرسیونی معنی‌دار است. با توجه به پایین بودن (P-Value) آماره t از سطح خطای مورد پذیرش برای ضریب β_1 نتایج آزمون نشان می‌دهد که پذیرش IFRS بر مدیریت ریسک تاثیر دارد. متغیرهای کنترلی وارد شده اهرم مالی و اندازه شرکت در مدل رگرسیون بر مدیریت ریسک تاثیر معنی‌داری نشان داد. لذا پذیرش استانداردهای بین المللی گزارشگری موجب کاهش ریسک شرکتها و مدیریت بهتر ریسک می‌شود. فرضیه دوم بیان می‌دارد: پذیرش HFRS بر کیفیت افشا تاثیر دارد.

جدول (۷): آمار معناداری مدل پژوهش

مدل	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره F	سطح معنی داری
دوم	۰.۰۵۵	۰.۰۵۰	۹.۸۱۴	۰.۰۰۰

مهم‌ترین هدف این جدول، ارائه آماره‌ای برای اندازه‌گیری نیکویی برازش است که این کار به وسیله ضریب تعیین انجام می‌گردد. ضریب تعیین، معیاری برای سنجش شدت رابطه بین x و y می‌باشد که مقدار آن در اینجا ۰.۰۵۵ است. یعنی ضریب تعیین قادر است ۵.۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته (کیفیت افشا) را توضیح دهد. همبستگی متوالی بین باقیمانده‌ها به معنای اثرگذاری مشاهدات بر هم است.

جدول (۸): ضرایب و مقدار آماره t

متغیرها	نماد	ضرایب	آماره t	معنی داری
استاندارد بین المللی گزارشگری	IFRS	۰.۰۲۱	۰.۷۵۸	۰.۴۴۹
اندازه شرکت	SIZE	۰.۰۰۳	۰.۱۹۱	۰.۰۴۸
اهرم مالی	LEV	۰.۰۱۱	۴.۴۵۴	۰.۰۰۰
جریان نقد	Cash	-۰.۱۳۴	-۱۲.۴۲۸	۰.۰۰۰
رشد شرکت	MB	-۸.۸۱	-۰.۱۲۱	۰.۹۰۳
استاندارد بین المللی گزارشگری	IFRS	-۰.۰۷۵	-۱.۴۷۳	۰.۱۴۰

با توجه به نتایج آزمون مدل دوم پژوهش، سطح معنی داری آماره F (۰.۰۰۰) کمتر از سطح خطای مورد پذیرش (۵ درصد) بوده و کل مدل رگرسیونی معنی دار است. با توجه به پایین بودن (P-Value) آماره t از سطح خطای مورد پذیرش برای ضریب β_1 نتایج آزمون نشان می‌دهد که پذیرش IFRS بر کیفیت افشا تاثیر دارد. همچنین، نتایج پژوهش نشان می‌دهد متغیرهای کنترلی وارد شده اهرم مالی، اندازه شرکت در مدل رگرسیون بر کیفیت افشا تاثیر معنی داری دارد. لذا پذیرش استانداردهای بین المللی گزارشگری موجب بهبود کیفیت افشا می‌شود.

بحث و نتیجه گیری

استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی IFRS به عنوان یک استاندارد با کیفیت بالا ممکن است به دلایل متعدد به هدف اعلام شده خود مبنی بر تهیه گزارشهای مالی با کیفیت بالا که نیازهای سهامداران را برآورده می‌کند، نرسد. نیاز به شفافیت مشوقها عامل مهمی است که برای کنترل اثرات بازار سرمایه با استفاده از IFRS مورد استفاده قرار می‌گیرد و اجماع روشنی در جامعه بین المللی وجود دارد که شفافیت بیشتری مورد نیاز سازمانها است، بنابراین تلاش برای تقویت سیستم مالی بین المللی فراتر از بهبود شفافیت است (المصری^۱، ۲۰۲۱). لذا در صورت استفاده از استانداردهای یکنواخت گزارشگری مالی، به سادگی می‌توان وضعیت مالی شرکت‌های سراسر دنیا را با یکدیگر مقایسه کرد و از پیچیدگی و هزینه‌های متفاوت پرهیز کرد. اگرچه قابلیت مقایسه در استانداردهای ملی هر کشور نیز وجود دارد، مقایسه‌پذیری جهانی، نیاز حیاتی بازار، محققان و سرمایه‌گذاران است که این نیازها با استفاده از استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی تا حدی برطرف می‌شود (هوک^۲ و همکاران، ۲۰۱۶). اطلاعات حسابداری از مهم ترین منابع اطلاعاتی است که به عنوان محصول اصلی سیستم حسابداری، نقش اساسی در تصمیم‌گیری‌های گروه‌های مختلف بازار سرمایه ایفا می‌کند. این اطلاعات طی یک فرایند محاسباتی و براساس اصول و استانداردهای مراجع ذی صلاح اندازه‌گیری و ارائه می‌شوند و اگر از شفافیت لازم برخوردار نباشد، احتمال تصمیم‌گیری‌های نادرست بوسیله گیرنده اطلاعات افزایش

¹ Almasri

² Houqe

می یابد. برابر بند ۶ استاندارد شماره یک حسابداری ایران، ترجمه استاندارد بین المللی شماره یک، هدف از گزارشگری مالی، ارائه اطلاعاتی طبقه بندی شده درباره وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف پذیری مالی واحد تجاری است که برای طیف وسیعی از استفاده کنندگان صورت های مالی در اتخاذ تصمیم های اقتصادی مفید واقع می شود (کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، ۱۳۹۵). مفهوم کیفیت گزارشگری و اندازه گیری، قدمتی برابر با مفهوم گزارشگری مالی دارد. با پذیرش IFRS در تعداد زیادی از کشورهای جهان، کیفیت گزارشگری مالی اهمیت زیادی برای تصمیم گیرندگان اقتصادی پیدا کرده است و کشورهای پذیرنده ادعا می کنند به کارگیری استانداردهای مذکور کیفیت گزارشگری مالی را بهبود بخشیده است. موضوع کیفیت گزارشگری مالی به عنوان یکی از نگرانی های حسابداران، مقررات گذاران و استفاده کنندگان اطلاعات مالی مطرح است. دلیل این است که گزارشگری مالی، ابزار اساسی برای برقراری ارتباط بین افراد درون سازمانی و برون سازمانی است و نتایج معاملات و رویدادها را در قالب صورت های مالی گزارش می کند. تصمیم گیرندگان از این اطلاعات برای ارزیابی شرایط اقتصادی واحد گزارشگر استفاده می کنند؛ از این رو تمامی استفاده کنندگان گزارش های مالی، انتظار دارند اطلاعات درست و مناسبی از شرکت ها دریافت کنند؛ با این حال رویدادهایی مانند رسوایی شرکت هایی مثل انرون، ورلدکام و ... تردید زیادی در کیفیت گزارشگری مالی به وجود آورد (یورشندی^۱ و همکاران، ۲۰۱۶). هدف پژوهش حاضر بررسی تاثیر IFRS بر مدیریت ریسک و کیفیت افشا بود. لذا در راستای نتایج می توان گفت پذیرش IFRS موجب کاهش ریسک و افزایش کیفیت افشا شرکتها می شود. نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات المصری (۲۰۲۱)، سیفی (۱۳۹۷)، صداقت گالشکلومی (۱۳۹۸)، سالک و قاضوی (۱۳۹۸)، اسدی نهاری و همکاران (۱۳۹۹)، رحمانی و همکاران (۱۳۹۹)، نادری و همکاران (۱۳۹۹)، المصری (۲۰۲۱)، کرار و همکاران (۲۰۲۱)، اوه و کی (۲۰۲۰)، لطیف و همکاران (۲۰۲۱)، سان و همکاران (۲۰۲۱)، فلوریکا^۲ (۲۰۲۱) و خاقانی و همکاران (۲۰۱۹) هم راستا می باشد. دالیوا^۳ و همکاران (۲۰۱۱) نشان می دهند بین افشا ارزش در معرض خطر یا ریسک و ارزش شرکت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در این پژوهش بر افشای داوطلبانه به عنوان افشایی در قالب مسئولیت های اجتماعی شرکت تأکید شده است و ارتباط آن با هزینه سرمایه و به طور غیرمستقیم اثری که بر ارزش شرکت دارد، شایان توجه بوده است. آیر و کیلیک^۴ (۲۰۱۲) نتایج ارتباط بین افشای ریسک و ارزش مبتنی بر متغیرهای مختلف برای اندازه گیری ارزش شرکت را متفاوت گزارش کرده اند. وفایی^۵ و همکاران (۲۰۱۱) نیز با بررسی اثر افشا بر ارزش شرکت در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته، به نتایج مختلفی بین کشورها رسیدند. آنها نشان دادند بسته به سطح رشد اقتصادی هر کشور، سطح و میزان افشا متفاوت است و کشورهای توسعه یافته با رشد اقتصادی بالاتر، دارای تعداد افشای بیشتر در مقایسه با کشورهای در حال توسعه، در صورت های مالی و یادداشت های همراه هستند. نیجا^۶ و همکاران (۲۰۱۵) در بررسی ارتباط ارزشی افشای ریسک در گزارش های سالانه نشان دادند دریافتند بین اطلاعات افشای ریسک و توانایی بازار در پیش بینی تغییرات بازدهی آتی برای دو سال آینده رابطه مثبت وجود دارد؛ اما سرمایه گذاران برای پیش بینی تغییرات بازدهی و جریان های نقدی علاوه بر افشا و گزارش ریسک به سایر منابع اطلاعاتی نیز توجه دارند. علاوه بر این کیفیت افشا در دوره پیش از اعلان سود که ناشی از آگاهی از دقت افشای عمومی است و در دوره پس از اعلان سود که ناشی از دانش محتوای افشا است بر قیمت سهام تأثیر می گذارد. زمانی که عدم تقارن اطلاعاتی بالا است، افشای عمومی با کیفیت بالا کارایی قیمتها را بهبود می بخشد و هزینه سرمایه در دوره پیش از اعلان را کاهش می دهد. این

¹ Yurisandi

² Florencia

³ Dhaliwal

⁴ Uyar & Kilic

⁵ Vafaei

⁶ Neja

آثار کیفیت افشا مرتبط با استفاده استراتژیک اطلاعات توسط مبادله‌گران آگاه است. مبادله‌گران آگاه زمانی که کیفیت افشای عمومی بالا است از اطلاعات خصوصی خود قبل از اعلان سود به سرعت استفاده می‌کنند، با علم به این مسئله که اطلاعات عمومی با کیفیت بالا مزیت اطلاعات خصوصی آن‌ها را از بین خواهد برد، همچنین آن‌ها تمایل دارند نسبتاً معامله‌های بیشتری را در دوره پیش از اعلان به نسبت دوره پس از اعلان انجام دهند. همان طور که رقابت بین مبادله‌گران آگاه افزایش می‌یابد، قیمت سهام تحت تأثیر اطلاعات محرمانه‌تر قرار می‌گیرد و این نوع اطلاعات به سایر مبادله‌گران منتقل می‌شود و در واقع عدم اطمینان مبادله‌گران ناآگاه را کاهش می‌دهد و مشکل گزینش معکوس بین مبادله‌گران آگاه و ناآگاه را کم می‌کند (اوری برون و کیو^۱، ۲۰۱۳). بنابراین، افزایش سطح افشای اطلاعات از سه طریق می‌تواند بر عدم تقارن اطلاعاتی تأثیر بگذارد: اول، افشای اطلاعات بیشتر سرمایه‌گذار را از جستجو برای کشف اطلاعات محرمانه و سودآوری بر مبنای آن، بازمی‌دارد. زیرا با افشای اطلاعات، شکاف اطلاعاتی یا همان عدم تقارن اطلاعاتی بین سرمایه‌گذاران کاهش می‌یابد. دوم، افشای اطلاعات در بازار مانع انجام معاملات مولد ثروت برای یک عده برخوردار از اطلاعات محرمانه می‌شود و در نتیجه، با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، رفاه تمام سرمایه‌گذاران افزایش می‌یابد. سوم، به طور کلی سطح افشای اطلاعات، با میزان معاملات صورت گرفته توسط هر دو گروه، دارندگان اطلاعات عمومی و دارندگان اطلاعات محرمانه، ارتباط مثبت دارد (کردستانی و همکاران، ۱۳۹۸). کراوات^۲ و همکاران (۲۰۱۳) بیان می‌کنند افشای ریسک از سایر گزارش‌های مالی شرکت‌ها متفاوت است و گستره‌ای از اطلاعات را برای ارزیابی عملکرد آتی در اختیار استفاده‌کننده از اطلاعات قرار می‌دهد. افشای ریسک اطلاعاتی را افشا می‌کند و بر کارایی بازار، افزایش یا کاهش نفوذ و اعتبار شرکت و انتظارات ریسکی استفاده‌کننده اطلاعات، پیش‌بینی عملکرد آتی و اعتماد سرمایه‌گذاران به بازار اثرگذار است. علاوه بر آن در این بررسی مشخص شد تغییرات سالانه در افشای ریسک اثر مثبت و معناداری بر تغییرات روزانه نوسان بازدهی سهام، حجم معاملات و پراکندگی پیش‌بینی‌ها و نوسان اصلاح پیش‌بینی‌ها داشته است. آنها شواهدی در خصوص افشای ریسک ارائه می‌دهند که حاوی اطلاعات جدیدی از عدم قطعیت و ریسک شرکت است. نتایج آنها نشان می‌دهد اطلاعات جدید احتمال رخداد ریسک و عوامل آن را تغییر و اطلاعات کافی به بازار ارائه می‌دهد. به عبارتی، اطلاعات ریسک گستره‌ای از پیش‌بینی استفاده‌کنندگان از عملکرد آتی تا کاهش سطوح اعتماد سرمایه‌گذاران در نتیجه این پیش‌بینی خواهد بود.

منابع

- ✓ اسدی نهری، نادر، طالب نیا، قدرت اله، وکیلی فرد، حمیدرضا، رویایی، رمضانعلی، (۱۳۹۹)، نقش تعدیل کننده پذیرش استانداردهای گزارشگری مالی بین المللی (IFRS) بر رابطه میان کیفیت سود و هزینه حقوق صاحبان سهام (شواهد تجربی: بانک‌ها و شرکت‌های بیمه و شرکت‌های سرمایه‌گذاری فعال در بورس اوراق بهادار تهران)، دانش حسابرسی و حسابداری مدیریت، دوره ۸، شماره ۳۰، صص ۱۵-۲۶.
- ✓ اسکات، ویلیام، (۲۰۱۴)، تئوری حسابداری مالی، ترجمه دکتر علی پارسائیان، جلد اول، تهران: انتشارات ترمه.
- ✓ اعتمادی، حسین، سپاسی، سحر، احمدیان، وحید، (۱۳۹۶)، بررسی فراتحلیل پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری، پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی، دوره ۶، شماره ۲، صص ۸۵-۱۳۰.

¹ Orié Barron & Qu

² Kravet

- ✓ پوراحمدی، محمدحسین، فرساد امان اللهی، غلامرضا، (۱۴۰۰)، تأثیر مدیریت ریسک سازمانی بر رابطه بین تأمین مالی خارجی و مدیریت سود، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، دوره ۱۳، شماره ۴۹، صص ۷۳-۹۶.
- ✓ حساس یگانه، یحیی، شاکری، سیده ماهرخ، فضل اله پور، مهران، (۱۳۹۴)، بررسی احساسات برخاسته از دستکاری سود: شواهد تجربی از حسابداران شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مقاله ارائه شده در سیزدهمین همایش سراسری حسابداری ایران، دانشگاه تهران.
- ✓ حسینی، سیدمهدی، نادریان، آرش، (۱۳۹۵)، بررسی مشکلات عدم وجود زیرساخت آموزشی مناسب با مشکلات به کارگیری استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی (IFRS) در ایران، سومین همایش سراسری مباحث کلیدی در علوم مدیریت و حسابداری.
- ✓ رحمانی، علی، ولی زاده لاریجانی، اعظم، میرزایی بیرامی، راحله، (۱۳۹۹)، استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی (IFRS) و کیفیت گزارشگری مالی، پژوهش های حسابداری مالی، دوره ۱۲، شماره ۴، صص ۵۹-۷۸.
- ✓ رحمانی، علی، شریفی، صدیقه، (۱۳۹۲)، بررسی میزان انطباق استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی با وضعیت فعلی گزارشگری در صنعت بانکداری در ایران، اولین کنفرانس بین المللی حماسه سیاسی (با رویکردی بر تحولات خاورمیانه) و حماسه اقتصادی (با رویکردی بر مدیریت و حسابداری).
- ✓ رحیم زاده اصل، مهدی، کنعانی، اکبر، (۱۳۹۷)، ارتباط بین کیفیت افشاء و مدیریت ریسک و سطح رقابت در بازار، کنفرانس ملی اندیشه های نوین و خلاق در مدیریت، حسابداری مطالعات حقوقی و اجتماعی، ارومیه.
- ✓ رحیمیان، نظام الدین، مجددی اوغولبیگ، محمود، ملکی، علیرضا، (۱۳۹۴)، ضرورت به کارگیری استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی در ایران و جنبه های مثبت آن، دومین همایش حسابرس، دوره ۱۷، شماره ۸۰، صص ۸۲-۸۶.
- ✓ سالک، اکرم، قاضوی، سید صادق، (۱۳۹۸)، بررسی تاثیر بکارگیری اطلاعات حسابداری ناشی از پذیرش استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی IFRS در پیش بینی سود خالص و جریان نقدی عملیاتی، هفدهمین همایش ملی حسابداری ایران، قم.
- ✓ ستایش، محمدحسین، کاظم نژاد، مصطفی، ذوالفقاری، مهدی، (۱۳۹۰)، بررسی تأثیر کیفیت افشا بر نقدشوندگی سهام و هزینه سرمایه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله پژوهش های حسابداری مالی، سال سوم، شماره ۹، صص ۷۴-۵۵.
- ✓ سیفی، اسماعیل، (۱۳۹۷)، بررسی تاثیر رقابت بازار محصول بر ارتباط بین سطح افشا و فعالیت های مدیریت ریسک در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دومین کنفرانس بین المللی تحولات نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، تهران.
- ✓ صداقت گالشکلومی، ایمان، (۱۳۹۸)، استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی (IFRS) مزایا، چالشها و راهکارهای اجرایی پیاده سازی آن در ایران، رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، سال سوم، شماره ۱۲، صص ۱۶۵-۱۸۵.
- ✓ طاهری، ماندانا، رحمانی، علی، سلیمانی، غلامرضا، (۱۳۹۸)، ارتباط ارزشی افشا و گزارشگری ریسک در بانک های عضو بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش های حسابداری مالی، دوره ۱۱، شماره ۱، صص ۱-۲۲.
- ✓ کردستانی، غلامرضا، بهرامفر، تقی، امیری، علی، (۱۳۹۸)، تأثیر کیفیت افشا بر عدم تقارن اطلاعاتی، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی دوره ۱۱، شماره ۴۲، صص ۱۵۹-۱۷۸.
- ✓ کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، (۱۳۹۵)، استانداردهای حسابداری ایران، تهران: انتشارات سازمان حسابرسی.

- ✓ گودرزی، احمد، بابازاده شیروان، هانی، (۱۳۹۴)، بررسی رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و سررسید بدهی ها با کارآیی سرمایه گذاری، حسابداری مدیریت، دوره ۸، شماره ۲۷، صص ۱۰۵-۱۱۷.
- ✓ محمدی، محمد، (۱۳۹۹)، بررسی تاثیر روشهای فناوری اطلاعات بر کیفیت اطلاعات حسابداری، چشم انداز حسابداری و مدیریت، دوره ۳، شماره ۲۵، صص ۱۴۱-۱۵۸.
- ✓ مشایخ، شهناز، میمنت آبادی، شیوا، (۱۳۹۳)، افشای حسابداری، کیفیت حسابداری، محافظه کاری شرطی و غیر شرطی، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، سال ششم، شماره ۲۴، صص ۵۳-۷۰.
- ✓ مهام، کیهان، حیدرپور، فرزانه، آقایی قهی، علیرضا، (۱۳۹۱)، بررسی مزایا و معایب پذیرش استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی به عنوان استانداردهای حسابداری ایران، پژوهش های تجربی حسابداری، دوره دوم، شماره ۳، صص ۸۷-۱۰۵.
- ✓ نادری، شیرزاد، حیدرپور، فرزانه، رویایی، رمضانعلی، طالب نیا، قدرت اله، (۱۳۹۸)، بررسی ادراک تهیه کنندگان صورتهای مالی از پذیرش و بکارگیری استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی IFRS، حسابداری مدیریت، دوره ۱۲، شماره ۴۳، صص ۱۷۹-۱۹۹.
- ✓ ولک، هری، (۲۰۱۴)، تئوری حسابداری، ترجمه دکتر غلامرضا کرمی و کامران تاجیک، کامران (۱۳۹۴)، تهران: انتشارات نگاه دانش.
- ✓ ناظمی هرندی، محمدحسین، (۱۳۹۷)، بررسی تاثیر پذیرش IFRS بر کیفیت اطلاعات حسابداری، سومین کنفرانس بین المللی حسابداری، مدیریت و نوآوری در کسب و کار، کرج.
- ✓ همتی، حسن، نادری، علی، (۱۳۹۱)، روند تغییرات در رویکرد استانداردگذاری حسابداری و ضرورتهای آن (با تأکید بر ساختار تئوریک استانداردها)، مطالعات حسابداری و حسابرسی، دوره ۱، شماره ۱، صص ۶۴-۸۱.
- ✓ Abata, M. A. (2015). The impact of international financial reporting standards (IFRS) adoption on financial reporting practice in the Nigerian banking sector. *Journal of Policy and Development Studies*, Vol 9, No. 2, Pp.169-184.
- ✓ Afsheena, P., & Santhakumar, S. (2020). Timeliness and persistence of conservative earnings in an emerging market. *Journal of Financial Reporting and Accounting*. <https://doi.org/10.1108/jfra-12-2018-0116>.
- ✓ Agyei-Mensah, B. K. (2014). Adoption of International Reporting Standards (IFRS) in Ghana and the quality of financial statement disclosures. *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, 3(2), 269-286. <https://doi.org/10.5296/ijaf.v3i2.4489> [Crossref], [Google Scholar]
- ✓ Alam, M. N., Alam, M. S., & Chavali, K. (2020). Stock market response during COVID-19 lockdown period in India: An event study. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(7), 131-137.
- ✓ Alkali, M. Y., & Lode, N. A. (2016). The value relevance of accounting disclosures among listed Nigerian firms: IFRS adoption. *Iranian Journal of Management Studies*, Vol 9, No. 4, Pp.707.
- ✓ Almagtome, A. H., Al-Yasiri, A. J., Ali, R. S., Kadhim, H. L., & Bekheet, H. N. (2020). Circular Economy Initiatives through Energy Accounting and Sustainable Energy Performance under Integrated Reporting Framework. *International Journal of Mathematical, Engineering and Management Sciences*, 5(6), 1032-1045.
- ✓ Almasri, B. (2021). The role of enterprise risk management on disclosure transparency in the international financial reporting standards period, *Accounting*, 7, pp 1241-1250. DOI:10.5267/j.ac.2021.4.016.
- ✓ Amidu, M., & Kuipo, R. (2015). Earnings management, funding and diversification strategies of banks in Africa. *Accounting Research Journal*, 28(2), 172-194.

<https://doi.org/10.1108/ARJ-07-2013-0045> [Crossref], [Web of Science ®], [Google Scholar]

- ✓ Amidu, M., Coffie, W., & Acquah, P. (2019). Transfer pricing, earnings management and tax avoidance of firms in Ghana. *Journal of Financial Crime*, 26(1), 235–259. <https://doi.org/10.1108/JFC-10-2017-0091> [Crossref], [Google Scholar]
- ✓ Aymen Ajina, Danielle Sougne and Faten Lakhali. (2015), Corporate Disclosures, Information Asymmetry and Stock – Market Liquidity in France, *The Journal of Applied Business Research*, Vol. 31(4), PP. 1223-1238.
- ✓ Bin, L, Gianfranco, S, Mohan, V, Patricia, N, Rodrigo ,S. V.(2021). Economic Consequences of IFRS Adoption: The Role of Changes in Disclosure Quality, *Contemporary Accounting Research*.38(1),(Spring 2021) pp. 96–128, <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12638>
- ✓ Bodle, K. A., Cybinski, P.J., & Monem, R. (2016). Effect of IFRS adoption on financial reporting quality: Evidence from bankruptcy prediction. *Accounting Research Journal*, 29(3), 292–312. <https://ssrn.com/abstract=3120176> [Crossref], [Web of Science ®], [Google Scholar]
- ✓ Byers, R. (۲۰۱۷). Implications of Transitioning to IFRS on Key Financial Indicators in The Oil and Gas Production Industry. *Journal of Accounting and Finance*, 17(1).
- ✓ Campbell, J. L., Chen, H., Dhaliwal, D. S., Lu, M., and Steele, L .B. (2014). The Information Content of Mandatory Risk Factor Disclosures in Corporate Filings ,*Review Accounting Study* ,Vol. 19, Pp. 396–455.
- ✓ Chan, A. L.-C., Hsu, A. W.-H., & Lee, E. (2015). Mandatory adoption of IFRS and timely loss recognition across Europe: The effect of corporate finance incentives. *International Review of Financial Analysis*, Vol 38, Pp. 70-82.
- ✓ Chen, Shuping and Miao, Bin and Shevlin, Terry J. (2015), A New Measure of Disclosure Quality: The Level of Disaggregation of Accounting Data in Annual Reports, *Journal of Accounting Research*, Vol. 53, No. 5, PP. 27-41.
- ✓ Christensen, H. B., Lee, E., Walker, M., & Zeng, C. (2015). Incentives or standards: What determines accounting quality changes around IFRS adoption? *European Accounting Review*, 24(1), 31–61. <https://doi.org/10.1080/09638180.2015.1009144> [Taylor & Francis Online], [Web of Science ®], [Google Scholar]
- ✓ Christensen, P., L. dela Rosa, and G. Feltham(2010), Information and the Cost of Capital: An Ex ante Perspective, *The Accounting Review* 85(3), PP. 817-848.
- ✓ Core, J. E., Hail, L., & Verdi, R. S. (2015). Mandatory disclosure quality, inside ownership, and cost of capital. *European Accounting Review*, Vol 24, No. 1, Pp. 1-29.
- ✓ Dayanandan, A., Donker, H., Ivanof, M., & Karahan, G. (2016). IFRS and accounting quality: legal origin, regional, and disclosure impacts. *International Journal of Accounting and Information Management*, Vol 24, No. 3, Pp. 296-316.
- ✓ Desalegn, G. (2020). Does IFRS Adoption Improve Financial Reporting Quality? Evidence from Commercial Banks of Ethiopia. *Research Journal of Finance and Accounting* ,(۷)۱۱ , pp24-18.
- ✓ Dhaliwal, S., Li, Z., Tsang, A. and Yang, G. (2011). Voluntary Nonfinancial Disclosure and the Cost of Equity Capital: The Initiation of Corporate Social Responsibility Reporting ,*the Accounting Review* ,Vol. 86, No.1, Pp. 59-100.
- ✓ Elshandidy, T., Shrivess, P. J. (2016). Environmental Incentives for and Usefulness of Textual Risk Reporting: Evidence from Germany ,*the International Journal of Accounting* , Vol. 51, Pp. 464-486.
- ✓ Etges, A. , Grenon, V. , Siqueirade ,J., ,Francisco ,S, ,AparecidaFelix,E.(2018), “ERM for Health Care Organizations: An Economic Enterprise Risk Management Innovation Program (E2RMhealth care)”, *Value in Health Regional* , 17, PP. 102-108.

- ✓ Florencia, R. (2021). The influence of mandatory adoption of IFRS in Argentina on value relevance of accounting information, *JOURNAL OF APPLIED ECONOMICS*, 24(1), pp154–172. <https://doi.org/10.1080/15140326.2021.1900695>
- ✓ García, M. d. P. R., Alejandro, K. A. C., Sáenz, A. B. M., & Sánchez, H. H. G. (2017). Does an IFRS adoption increase value relevance and earnings timeliness in Latin America? *Emerging Markets Review*, Vol 30, Pp. 155-168.
- ✓ Gatsios, R. C., SILVA, J., Ambrozini, M. A., Assaf Neto, A., & Lima, F. G. (2016). Impact of adopting ifrs standard on the equity cost of brazilian open capital companies. *RAM. Revista de Administração Mackenzie*, 17(4), 85–108.
- ✓ Hao, J., Sun, M., & Yin, J. (2019). Convergence to IFRS, accounting quality and the role of regional institutions: Evidence from China. *Asian Review of Accounting*, 27(1), 29–48. <https://doi.org/10.1108/ARA-01-2017-0008> [Crossref], [Web of Science ®], [Google Scholar]
- ✓ Hassan, M. (2019). Analysis of Effects of IFRS Adoption on the Comparability of Financial Reporting: Evidence from Saudi Listed Companies. *Journal of Emerging Issues in Economics, Finance and Banking*, 8(1), pp 2698-2714.
- ✓ Hesham A, (2015), The Effect of Accounting Disclosure Quality and Information Asymmetry on the Stock Market Activity An Applied Study on Listed Companies in the Egyptian Stock Market, *International Academic Conference, London 18th*, PP. 1-11.
- ✓ Hlel, K., Kahloul, I., & Bouzgarrou, H. (2020). IFRS adoption, corporate governance and management earnings forecasts. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 18(2), 325-342. <https://doi.org/10.1108/jfra-01-2019-0007>
- ✓ Hoang, C. C., & Ngoc, B. H. (2019). The Relationship between Innovation Capability and Firm's Performance in Electronic Companies, Vietnam. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 6(3), 295–304.
- ✓ Hou, Q., Jin, Q., Wang, L., & Zhang, G. (2016). Mandatory IFRS adoption, accounting quality, and investment efficiency: Evidence from China. *China Journal of Accounting Studies*, Vol 4, No. 3, Pp. 236-262
- ✓ Houque, M. N., Monem, R. M., & van Zijl, T. (2016). The economic consequences of IFRS adoption: Evidence from New Zealand. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Vol. 27, Pp. 40-48.
- ✓ Hyonok Kim, Yukihiko Yasuda. (2017). Business Risk Disclosure and Firm Risk: Evidence from Japan, *Research in International Business and Finance*.
- ✓ Ibrahim, El-S, E. (2021). Does IFRS Implementation Improve Qualitative Characteristics of Accounting Information: Evidence from Saudi Commercial Banks, *Journal of Advanced Research in Economics and Administrative Sciences* .2(1), Website: <https://bcsdjournals.com/index.php/jareas>.
- ✓ Jilani, F., Basma, B. N. (2019). The Impact of Early Adoption of IFRS on the Quality of Accounting Information, *International Journal of Accounting Research*, 7(1). □ DOI:10.35248/2472-114x.19.7.195.
- ✓ Kanyange, Z., & Wanjare, D. J. (2016). IFRS Adoption and the quality of financial reporting by the commercial banks in Rwanda: A managerial Perspective. *UNIVERSITY OF NAIROBI*.
- ✓ Kargin, S. (2013). The impact of IFRS on the value relevance of accounting information: Evidence from Turkish firms. *International Journal of Economics and Finance*, 5(4), 71–80. <https://doi.org/10.5539/ijef.v5n4p71> [Crossref], [Google Scholar]
- ✓ Karrar, S, H. Qayssar, A. F., Maher. N. A. Akeel, H, A. (2021). Financial Performance Reporting, IFRS Implementation, and Accounting Information: Evidence from Iraqi Banking Sector, *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(3). pp 1083–1094.

- ✓ Key, K. G., & Kim, J. Y. (2020). IFRS and accounting quality: Additional evidence from Korea. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 39, 100306. [https://doi.org/10.1016/j.intaccudtax.\(2020\).100306](https://doi.org/10.1016/j.intaccudtax.(2020).100306) [Crossref], [Google Scholar]
- ✓ Khaghaany, M., Kbelah, S., & Almagtome, A. (2019). Value relevance of sustainability reporting under an accounting information system: Evidence from the tourism industry. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 8, 1–12.
- ✓ Kravet T.D and Muslu V. (2013). Textual Risk Disclosures and Investors' Risk Perceptions , *Review of Accounting Studies* ,Vol. 18, No. 4, Pp. 1088-1122.
- ✓ Lateef,S.A., Norfadzilah, R., Johnson, K., O.,Abdullahi, B, A.(2021).An Empirical Evidence of the Value Relevance and Timeliness of Financial Reports in the Post Adoption of IFRS in Nigeria, *The Journal of Management Theory and Practice (JMTP)* ISSN: 2716-7089, 1(2), <http://dx.doi.org/10.37231/jmtp.2021.2.1.72>
- ✓ Mensah,E.(2020). The effect of IFRS adoption on financial reporting quality: evidence from listed manufacturing firms in Ghana,*Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, <https://doi.org/10.1080/1331677X.2020.1860109>
- ✓ Miihkinen, A. (2013). The Usefulness of Firm Risk Disclosures under Different Firm Riskiness, Investor-interest, and Market Conditions: New Evidence from Finland ,*Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting* ,Vol. 29, Pp. 312-331.
- ✓ Nejia Moumen Hakim Ben Othman Khaled Hussainey. (2015). the Value Relevance of Risk Disclosure in Annual Reports: Evidence from MENA Emerging Markets ,*Research in International Business and Finance* ,Vol. 34, Pp. 177-204.
- ✓ Nguyen, P.-H., Tsai, J.-F., Kumar G, V. A., & Hu, Y.-C. (2020). Stock investment of agriculture companies in the Vietnam stock exchange market: An AHP integrated with GRA-TOPSIS-MOORA approaches. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(7), 113–121.
- ✓ Nobes, C. (2015). International differences in IFRS adoptions and IFRS practices1. *The Routledge Companion to Financial Accounting Theory*, Pp. 167.
- ✓ Oh, K.-W., & KI, E.-S. (2020). Effect of Tax-Related Information on Pre-Tax Income Forecast and Value Relevance. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(1), 81–90.
- ✓ Orié Barron and Hong Qu. (2013), Information Asymmetry and the Ex Ante Impact of Public Disclosure Quality on Price Efficiency and the Cost of Capita: Evidence from a Laboratory Market, *American Accounting Association, The Accounting Review: September, 04, (2013), PP. 1-58.*
- ✓ Saha, A., Morris, R. D., & Kang, H. (2019). Disclosure overload? An empirical analysis of International Financial Reporting Standards disclosure requirements. *Abacus*, 55(1), 205-236.
- ✓ Senim,A.(2021). Accounting Convergence, Mandatory Adoption of IFRS, and Accounting Quality,*Handbook of Research on Institutional, Economic, and Social Impacts of Globalization and Liberalization*. DOI: 10.4018/978-1-7998-4459-4.ch033
- ✓ Sinem,A.(2021). Accounting Convergence, Mandatory Adoption of IFRS, and Accounting Quality,*Handbook of Research on Institutional, Economic, and Social Impacts of Globalization and Liberalization*. DOI: 10.4018/978-1-7998-4459-4.ch033
- ✓ Sun, Y,Sari^{M.} Havidz:S.A.(2021). The impact of IFRS adoption on value relevance accounting information: Evidence from Indonesi, *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 729, *International Conference on Biospheric Harmony Advanced Research (ICOBAR 2021) 23-24 June 2020, Jakarta, Indonesia*
- ✓ Tabash, M. I. (2019). An empirical investigation on the relation between disclosure and financial performance of Islamic banks in the United Arab Emirates. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 6(4), 27–35.

- ✓ Umoren, A. O., & Enang, E. R. (2015). IFRS adoption and value relevance of financial statements of Nigerian listed banks. *International Journal of Finance and Accounting*, Vol4, No. 1, Pp. 1-7.
- ✓ Umoren, A. O., & Enang, R. E. (2015). IFRS adoption and value relevance of financial statements of Nigerian listed banks. *International Journal of Finance and Accounting*, 4(1), 1-7. [Google Scholar]
- ✓ Uyar, A., Kilic, M. (2012). Value Relevance of Voluntary Disclosure: Evidence from Turkish Firms, *Journal of Intellectual Capital*, Vol. 13, No. 3, Pp. 363-376.
- ✓ Vafaei, A., Taylor, D. and Ahmed, K. (2011). The Value Relevance of Intellectual Capital Disclosures, *Journal of Intellectual Capital*. Vol. 12, No. 3, Pp. 407-29.
- ✓ Wadesango, N., & Ncube, C. (2020). Impact of quality of financial reporting on decision-making in state universities in Zimbabwe. *Journal of Nation-building & Policy Studies*, v4(1), 97-119. <https://doi.org/10.31920/2516-3132/2020/v4n1a5>
- ✓ Wang, T.S, Yi-Mien. L, Edward M. Wr, Hsihui, Ch. (2018), "The Relationship between External Financing Activities and Earnings Management: Evidence from Enterprise Risk Management", *International Review of Economics and Finance*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.iref.2018.04.003>
- ✓ Yasas T.G, Perera H.A. (2019). The Impact of IFRS Adoption on Quality of Accounting Information: Evidence from Sri Lanka, *KJM08* (01).
- ✓ Yurisandi, T., & Puspitasari, E. (2015). Financial Reporting Quality-Before and After IFRS Adoption Using NiCE Qualitative Characteristics Measuremen. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, Vol 211, Pp. 644-652